

GŁOS

TYGODNIK NOWOHUCKI

Drzewo Nowej Huty 2024 → str. 3

Tytuł Drzewa Nowej Huty 2024 otrzymała wiśnia kulista z Mistrzejowic. Drugie miejsce zajął dąb szypułkowy Zbyszko rosnący przy Nowohuckim Centrum Kultury,

Obchody Święta Niepodległości w NH → str. 3

Jubileusz oddziału SEP Nowa Huta → str. 6

Legioniści w Nowej Hucie → str. 7

Rok artystyczny „Hamernika” → str. 2

Zespół Góralski „HAMERNIK” w roku artystycznym 2023/24 odbył ponad 100 prób i wykonał 32 koncerty.

REKLAMA

INTROLIGATOR

CENTRUM B, BLOK 7

www.oprawaksiazek.pl

REKLAMA

F.H.U. „ELMAR”
Pl. Targowy „Piast”, paw. 3 (os. Piastów 60A)
ROWERY:
SPRZEDAŻ | KOMIS | CZĘŚCI | AKCESORIA | SERWIS

MYŚLĄC O NIEPODLEGŁEJ

str. 3

REKLAMA

Santander
CONSUMER BANK

10x0%

raty
10x0%

SPRAWDŹ

TOMEX

Zapraszamy na
zakupy do Centrum
Handlowego TOMEX!

MODA I REGIONALNE PRODUKTY I LOKALNA SPOŁECZNOŚĆ

facebook.com/tomex.krakow

SKLEP ZABAWKOWO -PAPIERNICZY

„PAPIRUS” ZAPRASZA
do nowej siedziby na pl. Targowym
„Piast” (paw. 20, 21, 22)

WIELKI POWRÓT DO STAŁYCH KLIENTÓW
(DAWNEJ OS. BOHATERÓW WRZEŚNIA)

Sklep czynny:
pon-pt. 10:00-19:00,
sb. 10:00-14:00

ARTYKUŁY PAPIERNICZE I ZABAWKI, PIECZĄTKI,
WIZYTÓWKI, TERMONADRUKI, GRAWEROWANIE

Redaktor naczelny: Jan L. Franczyk.
Redaguje zespół.
Telefon red.: 12 643-44-33 Faks: 12 643-66-33
E-mail: redakcja@glos-tn.krakow.pl
Adres: al. Jana Pawła II 232, 31-913 Kraków.
Wydawca: „Graf-Press” sp. z o.o. Kraków.
Skład Marcin Świątkowski
Druk: POLSKA PRESS Sp. z o.o., Oddział
Poligrafia, Drukarnia Sosnowiec
Nr indeksu: 358835. ISSN: 1231-8582.
Redakcja nie bierze odpowiedzialności za treść
zamieszczanych ogłoszeń.

ROK ARTYSTYCZNY ZESPOŁU GÓRALSKIEGO "HAMERNIK"

Rok artystyczny Zespołu Góralskiego "HAMERNIK" z Nowohuckiego Centrum Kultury w 2023/24 r

Zespół Góralski „HAMERNIK” w roku artystycznym 2023/24 odbył ponad 100 prób i wykonał 32 koncerty m. in.: Kolędy i Pastorałki w NCK, u Bonifratrów, na ul. Poselskiej i w Mistrzejowicach, 45- rocznica naszego Zespołu oraz WOŚP w NCK. Koncertowaliśmy na 52 „Karnawale Góralskim” gdzie Zespół wytańczył III m. Ciupagę Juhaską i nagrodę finansową

oraz wyróżnienia w tańcu góralskim: Mirosław i Weronika Lassak oraz Sławomir Lassak i Monika Lassak; Dawid Bugaj z Aleksandrą Kopeć. Na Międzykulturowym Festiwalu „Zagłębie i Sąsiedzi” w Dąbrowie Górniczej uczestniczyła kapela i Zespół. Odbyła się „Noc tańca w NCK”. Na Festiwalu Folkloru Górali Polskich w Żywcu uczestniczyliśmy jako "Mistrz - Uczeń" Anna Lassak i Maria Krawczyk, kapela, instrumentalista Mirosław Lassak, grupa śpiewacza dziewcząt, Zespół dał scenę Wesela Góralskiego. Koncerto-

waliśmy też na Tygodniu Kultury Beskidzkiej w Istebnej. Na Międzynarodowym Festiwalu Folkloru Ziemi Górskich w Zakopanem uczestniczył instrumentalista Mirosław Lassak oraz kapela, a Zespół w koncercie „SIŁA KORZENI”. Zespół uczestniczył w Międzynarodowym Festiwalu Folkloru w Bośni Hercegowinie w miastach Meczugorie i Wionika wraz z 18- stoma innymi Zespołami. Zespół zwiedził miejsca pielgrzymujące i słynne wodospady. Do tej pory dał 1436 koncertów.

Pracowity rok Dziecięcego Zespołu Góralskiego „MALI HAMERNICY”

Dzieci z Zespołu Góralskiego „MALI HAMERNICY” w roku artystycznym 2023/24 odbył prawie sto prób dał 31 koncertów. m. in.: uczestniczył w koncercie 45 rocznicy Z.G. „HAMERNIK” oraz WOŚP. W Zakopanem na XV Tatrzańskim Festiwalu Zespołów Góralskich na 15 zespołów otrzymał wyróżnienie i nagrodę finansową. „Stefaniakowe nuty”. W Leśnicy II m. za śpiew zdobyła Kornelia Żak. Podczas „Przeżyrockt” w Białym

Dunajcu - zespół uzyskał wyróżnienie w tańcu zbójnickim i solo tancerka Emilia Bojko. Na Międzynarodowym Festiwalu „ZAGŁĘBIE I SĄSIEDZI” zespół zdobył I m. za śpiew i wyróżnienie pary Krzysztof Bojko i Lena Żak. Na Festiwalu Folkloru Górali Polskich w kategorii „Mistrz -Uczeń” Anna Lassak i uczennica Marysia Krawczyk zostali wyróżnieni za uczestnictwo. Zespół zaprezentował koncert w 39 rocznicę Zespołu. Uczestniczył m/ in. w „Biesiadzie Polskiej” w Tokarni. Zespół Kolędował w NCK, u Bonifratrów, na ul. Poselskiej i w Mistrzejowicach. Był

z pielgrzymką w Częstochowie, oprował artystycznie „Misia Kudłocka”. Koncertował w Jermianowicach i Pacanowie. W terminie 28.06 do 4.07 2024 uczestniczył w Międzynarodowym Festiwalu Folklorystycznym w Primorsku - Bułgaria. Zwiedziliśmy historyczne miasta nadmorskie, skorzystaliśmy po drodze z kąpielisk w Hajduszoboszlo i Miskolcu. Zespół Góralski „Mali Hamernicy” dał dotychczas łącznie 849 koncertów.

Kierownik zespołu Kazimierz Lassak

DYŻUR W GŁOSIE

Z dziennikarzami można kontaktować się za pomocą poczty e-mail.
Redaktorka Agnieszka Łoś.
Adres e-mail: gmh@o2.pl

DZIEŃ SENIORA NA ZIELONYM WZGÓRZU

Krakowski Związek Emerytów, Rencistów oraz Osób Niepełnosprawnych zorganizował Dzień Seniora w Zielonej na Zielonym Wzgórzu, w którym wzięli udział głównie seniorzy z Mistrzejowic. Tym razem dzięki Urzędowi Marszałkowskiemu zorganizowano na początek wykład o zdrowiu seniorów. Doktor Sławomir Ślusarczyk przybliżył seniorom najważniejsze choroby, które dotyczą ludzi starszych oraz omówił profilaktykę i sposoby zapobiegania i leczenia tych chorób.

Seniorzy także wspólnie spędzając czas bawili się oraz zostali poczęstowani smacznym obiadem z przystawkami. Elżbieta Pyka przewodnicząca Związku powitała gości uczestniczących w spotkaniu: Bogumiłę Drabik radną Miasta Krakowa, Sławomira Pietrzyka przewodniczącego Rady Krakow-

skich Seniorów oraz Józefa Pilcha b. Wojewodę Małopolskiego od lat wspierającego mistrzejowickich seniorów. Gości pozdrowili seniorów życząc im dużo zdrowia i dalszej aktywności w Związku. Jak nas poinformowała Elżbieta Pyka

ostatnio grupa seniorów uczestniczyła w turnusie rehabilitacyjnym w Szczawnicy. Seniorzy ponadto przygotowują się do świętowania Andrzejek oraz Świąt Bożego Narodzenia. Związek przygotowuje paczki świąteczne dla najbardziej

potrzebujących. Na spotkaniu wystąpił zespół Seniorinki a seniorzy bawili się potem przy muzyce Mariana Soji i jego zespołu.

(P) Fot. autor

- Jadwiga BUDEK, lat 88
- Zdzisław CIASTOŃ, lat 85
- Bronisława DZIURA, lat 95
- Zdzisław GAŁAT, lat 92
- Grzegorz GAWEL, lat 45
- Roman GAĞOL, lat 85
- Marek JAJKO, lat 66
- Stanisław KANIOWSKI, lat 83
- Zdzisław KAWULA, lat 86
- Małgorzata KWAŚNIEWSKA, lat 63
- Tadeusz MAJEWSKI, lat 80
- Andrzej MAROSZEK, lat 68
- Zofia PALETKO, lat 95
- Zofia PIECHÓWKA, lat 76
- Stanisława POPIELA, lat 91
- Jolanta RUSIN, lat 65
- Janina SKOWRON, lat 92
- Lidia STADNIK, lat 77
- Maria WALCZYK, lat 69
- Stanisława WOŹNICZKA, lat 91
- Janusz ZARĘBA, lat 86
- Genowefa ZYCH, lat 95

Kronika pamięci

REKLAMA

KARAWAN GRUPA
FIRM POGRZEBOWYCH
TRADYCJE OD 1981 ROKU

Kompleksowe Usługi Pogrzebowe

- Całodobowy odbiór osób zmarłych z domów rodzinnych, szpitali, domów opieki, hospicjów
- Przechowywanie ciał zmarłych we własnej chłodni
- Kremacje, certyfikowane balsamacje,
- Reprezentujemy Rodzinę w urzędach, instytucjach, kancelariach kościelnych i zarządach cmentarzy
- Dokonujemy wszelkich opłat związanych z pogrzebem
- Bezgotówkowe rozliczanie pogrzebu w ramach zasiłku pogrzebowego

Gwarantujemy najlepsze ceny usług pogrzebowych

CAŁĄ DOBĘ 12 411 11 11
również w
Niedziele i Święta 12 658 21 11

ul. Rakowicka 26a 12 222 00 30
ul. Reduta 3B 12 222 50 49
Cm. Batowice 12 413 63 46
ul. Rakowicka 33a 12 412 89 83
Cm. Grębałów 12 645 14 35
ul. Wrocławska 8 12 631 77 95
Krakowskie Krematorium ul. Wielogórska 20 12 352 22 55
ul. Sieroszewskiego 5B 12 686 61 45 cała doba
ul. Dolnych Młynów 3 12 632 11 22
ul. M. Orwid 606 793 276
ul. Bieżanowska 24 12 658 21 11 cała doba

www.karawan.pl

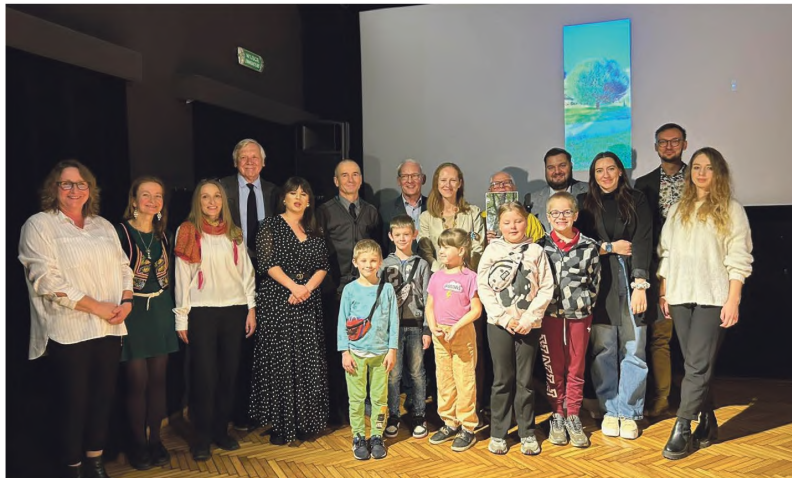
DRZEWO NOWEJ HUTY 2024

Znamy zwycięzcę tytułu Drzewo Nowej Huty 2024. Uroczyste ogłoszenie wyników konkursu odbyło się 26 października 2024 w Ośrodku Kultury Norwida. Tytuł Drzewa Nowej Huty 2024 otrzymała wiśnia kulista z Mistrzejowic. Drugie miejsce zajął dąb szypułkowy Zbyszko rosnący przy Nowohuckim Centrum Kultury, a trzecie miejsce: drzewo centralkowe – topola osika – ulubione drzewo dzieci z Placówki Wsparcia Dziennego „Centralka”, rosnące na Skwerze Budowniczych. Jury przyznało także Nagrodę specjalną dla ponad 200-letniego klonu jawora rosnącego przy Dworku Matejki w Krzesławicach. Gościem specjalnym wydarzenia finałowego był Łukasz Sęk, II Zastępca Prezydenta Miasta Krakowa. Podczas uroczystości goście obejrzeli film pt. „Zielona Nowa Huta – nasze marzenie o zrównoważonym mieście”.

– Wiśnia kulista, znana również jako „drzewko szczęścia”, ma szczególne znaczenie dla mieszkańców. Jest symbolem piękna i odnowy, a jej okrągła, gęsta korona zachwyca swym wyglądem przez cały rok. Kwitnienie wiśni to magiczny czas, gdy drzewo obsypuje się białymi i różowymi kwiatami. Wysoka odporność na zanieczyszczenia sprawia, że wiśnia kulista doskonale sprawdza się w

mieście, oferując cień w upalne dni i tworząc przyjemne miejsca do spotkań. Wiśnia kulista to drzewo, które łączy piękno, tradycję i ekologię, czyniąc je wyjątkowo wartościowym dla mieszkańców – pisze w swoim uzasadnieniu Ilona Uranowska-Guśtak, która zgłosiła do konkursu zwycięskie drzewo.

Anna i Adam Pahl postanowili wyróżnić dąb szypułkowy, jak piszą: (...) to gatunek typowy dla rodzaju dębów, który należy do rodziny bukowatych i obejmuje wspaniałe drzewa liściaste. Kora tego majestatycznego drzewa ma ciemnobrązową barwę, pokrytą regularnymi, podłużnymi bruzdami. Jej grubość wynosi kilka centymetrów, co dodaje dębowi charakterystycznej charyzmy. Drzewo rośnie pojedynczo jako soliter na otwartym terenie przed budynkiem Nowohuckiego Centrum Kultury, przy ulicy Jana Pawła II 232 w Krakowie. Ma na imię Zbyszko. Wysokość drzewa wynosi około 6-7 m. Dąb szypułkowy zaczyna kwitnąć i owocować w wieku 40-50 lat. (...) To drzewo niezwykle mnie fascynuje; obserwujemy je przez różne pory roku. Obecnie jest wyjątkowo piękne, obdarzone licznymi owocami, a jego urok jeszcze bardziej wzrośnie, gdy liście zaczną się przebarwiać, otulając drzewo wspaniałymi kolorami.

Zwycięzcami konkursu są drzewa wyjątkowe, które opowiadają fascynujące historie, łączą ludzi i pokolenia oraz posiadają wysoką wartość przyrodniczą i krajobrazową. Drzewa nie tylko dostarczają nam tlenu i przeciwdziałają zmianom klimatu, ale także odgrywają kluczową rolę w ochronie różnorodności biologicznej oraz w życiu miliardów ludzi i zwierząt na Ziemi. Osobiście wiążemy z nimi nasze najcenniejsze wspomnienia, opowieści i historie. Konkurs jest częścią inicjatywy Zielona Nowa Huta, która marzy o zrównoważonym mieście. Nowa Huta to najzielniejsza część Krakowa, stanowiąca przestrzeń do podejmowania proekologicznych inicjatyw, które ilustrują

ideę zrównoważonego miasta. Jest to miejsce, w którym dba się o ochronę środowiska, zachowanie dziedzictwa kulturowego oraz czyste powietrze, a także promuje zrównoważony transport, edukację ekologiczną i ekoturystykę. W Nowej Hucie chroni się i tworzy tereny zieleni, angażując jednocześnie wszystkie pokolenia mieszkańców. Organizatorzy: Ośrodek Kultury Norwida w Krakowie i Fundusz Partnerstwa. Partnerzy konkursu: Klub Gaja, Fundacja Ecotravel, Uniwersytet Trzeciego Wieku przy Uniwersytecie Rolniczym, CAS Mistrzejowice, Fundacja Nowe Centrum, Towarzystwo na Rzecz Ochrony Przyrody, Stowarzyszenie Greenways Polska. (red)

Tydzień FELIETON JANA FRANCZYKA

MYŚLĄC O NIEPODLEGŁEJ

„Dzień 11 listopada, jako rocznica odzyskania przez Naród Polski niepodległego bytu państwowego i jako dzień po wsze czasy związany z wielkim imieniem Józefa Piłsudskiego, zwycięskiego Wodza Narodu w walkach o wolność Ojczyzny – jest uroczystym Świętem Niepodległości” – czytamy w ustawie z 23 kwietnia 1937 r. Pod okupacją niemiecką i sowiecką święto to zostało zakazane i było celebrowane w konspiracji. Pamięć o rocznicy odzyskania niepodległości ze świadomości społecznej próbowały usunąć także władze komunistyczne, które w 1945 r. zniósł Święto Niepodległości. Dzisiaj znów możemy żyć w niepodległej i suwerennej Polsce. Ale ta niepodległość i suwerenność naszego państwa są ciągle zagrożone. Niepodległość nie jest nam dana na zawsze. Warto w tym kontekście pamiętać o słowach, które kiedyś wypowiedział Józef Piłsudski: „Polacy chcą niepodległości, lecz pragnęliby, aby ta nie-

Pod okupacją niemiecką i sowiecką święto to zostało zakazane i było celebrowane w konspiracji

podległość kosztowała dwa grosze i dwie krople krwi. A niepodległość jest dobrem nie tylko cennym, ale bardzo kosztownym”. To prawda. Bo niepodległość Polski została osiągnięta ofiarą krwi przelanej w wojnach napoleońskich i w licznych zrywach niepodległościowych, w powstaniach oraz na polach bitewnych I wojny światowej. Jej ceną były także zsyłki, szykany, więzienia i represje ze strony zaborców. Cieszymy się niepodległością. Brońmy jej. I szanujmy ją.

Jan L. Franczyk

REQUIEM PEŁNE NADZIEI

W najbliższą sobotę, 9 listopada br. o godz. 19:30 w kościele Matki Bożej Nieustającej Pomocy na os. Bohaterów Września 33, w ramach cyklu: Mistrzejowickie Impresje Muzyczne, odbędzie się koncert „Requiem Pełne Nadziei” z komentarzem bł. ks. Jerzego Popie-

łuszki. Wystąpi Capella del Nuevo Mundo: Zuzanna Hwang-Cempla – sopran, Dorota Strączek – alt, Jose Vidal – tenor, Maciej Cetnarowski – bass, Artur Szczerbinin – organy, Andrzej Róg – komentarz. Wstęp bezpłatny. (f)

Kraków

ORGANIZATORZY:
RADA DZIELNICZYXV MISTRZEJOWICE
OŚRODEK KULTURY KRAKÓW-NOWA HUTA
PARAFIA M. B. NIEUSTAJĄCEJ POMOCY

MISTRZEJOWICKIE IMPRESJE MUZYCZNE

KIEROWNIK ARTYSTYCZNY
MAREK WALCZAK

REQUIEM

Z KOMENTARZEM BŁ. KS. JERZEGO POPIEŁUSZKI

WYKONAWCY:

CAPELLA DEL NUEVO MUNDO

ZUZANNA HWANG-CEMPLA
SOPRAN

DOROTA STRĄCZEK
ALT

JOSE VIDAL
TENOR

MACIEJ CETNAROWSKI
BASS

ARTUR SZCZERBININ
ORGANY

ANDRZEJ RÓG
KOMENTARZ

9.11.2024 SOBOTA GODZ. 19:30

KOŚCIÓŁ M. B. NIEUSTAJĄCEJ POMOCY
OS. BOHATERÓW WRZĘSNIA 33

WSTĘP WOLNY

OŚRODEK KULTURY KRAKÓW-NOWA HUTA • INSTYTUCJA KULTURY MIASTA KRAKOWA

OBCHODY ŚWIĘTA NIEPODLEGŁOŚCI

Obchody Święta Niepodległości w Krakowie rozpoczną się Mszą św. w intencji Ojczyzny, którą 11 listopada w Katedrze na Wawelu odprawi metropolita krakowski ks. arcybiskup Marek Jędraszewski. Rozpoczęcie o godz. 10.00. Po Mszy świętej patriotyczny pochód poprzedzą młodą Filharmonię pod kierownictwem artystycznym Tomasza Chmiela to przegląd najpiękniejszych pieśni patriotycznych, które śpiewane były od pokoleń i na stałe wrosły w serca Polaków. „Rozszumiały się wierzby płaczące”, „Ułani, ułani” czy „Czerwone maki na Monte Cassino” to melodie obecne w każdym domu i znane wszystkim niezależnie od daty urodzenia, poglądów politycznych czy miejsca w społeczeństwie. Natomiast o godz. 17.00 na Rynku Głównym rozpocznie się kolejna Krakowska Lekcja Śpiewania z udziałem artystów Teatru Loch Camelot i śpiewającej publiczności. W tym roku Krakowska Lekcja Śpiewania odbędzie się pod hasłem: „Radosna Niepodległości”. (f)

MARSZ WOLNOŚCIOWY W NOWEJ HUCIE

Po raz czwarty Piotr Ronduda organizuje Marsz Wolnościowy w dniu 11 listopada nad Zalewem Nowohuckim przy ul. Bulwarowej. W godzinach 14.30 – 15.15 będą śpiewane pieśni patriotyczne przy akompaniamencie Kazimierza Wrońskiego i jego zespołu. O godzinie 15.15 nastąpi odśpiewanie Hymnu i następnie wyruszy Marsz Wolnościowy z flagami wokół Zalewu Nowohuckiego. Zapraszamy nie tylko Nowohucian, ale także Krakowian na tę patriotyczną imprezę. Będą śpiczniki przygotowane przez Urząd Miasta Krakowa z tekstami pieśni patriotycznych i inne gadżety. W śpiczniku jest też zamieszczony wizerunek i informacja o Piotrze Rondudzie - Dobrodzieju Krakowa. Tradycyjnie na parkingu przy Grillu MaNHattan w tym dniu stanie autobus, w którym będzie prowadzona Akcja Krwiodawstwa w godzinach 12.00-16.00. (P)

Pan Jezus był doskonałym obserwatorem. Wiedział ponadto, jakimi ludziami kierowali się motywami. Cenił szczerłość, prostotę i prostolinijność. Kiedy chcemy coś Panu Bogu ofiarować bardzo ważna jest wewnętrzna postawa dziecięcego

zaufania. Zawsze należy pamiętać o prawdzie: „Cóż masz, czego byś nie otrzymał”, więc kiedy coś dajemy przede wszystkim czynimy to z wdzięcznością, że przez chwilę mogliśmy z woli Bożej czymś dysponować.

ks. Piotr Gąsior

SŁOWA NA NIEDZIELE 10.11.2024

[Jezus] przypatrywał się, jak tłum wrzucał pieniądze do skarbony / por. Mk 12 /

Ośrodek Kultury Norwida

+ 8 XI, godz. 18:00-20:00 (Galeria ARTzona, os. Górali 4) - Wernisaż wystawy „Skrawki”. Wystawa Ady Augustyniak. Wstęp wolny. Realizowane w ramach wydarzenia Moc Listopadowa. Relacje.

+ 12 XI, godz. 17:00-30:00 (ARTzona, os. Górali 4) - Warsztat: „Skrawki, sploty, ślady”. Twórcze poszukiwanie związków pomiędzy przeszłością a teraźniejszością. Prowadzenie: Ada Augustyniak. Wstęp: 30 zł/osoba. Zapisy: www.okn.edu.pl. Warsztat realizowany w ramach Moc Listopadowa. Relacje.

+ 12 XI, godz. 13:30-18:30 (Biblioteka Górali, os. Górali 5) - Prezentacja nowości wydawniczych. Wstęp wolny.

+ 13 XI, godz. 17:30-19:00 (Biblioteka Kuźnia, os. Złotego Wieku 14) - Warsztat: „Piękno, brzydota, naiwność i... frajda”. Warsztat rysunku intuicyjnego. Prowadzenie: Anna Mazela. Wstęp: 12 zł/osoba. Zapisy do 12.11: a.mazela@okn.edu.pl, tel. 12 641 68 75.

+ 14 XI, godz. 12:00 (online: Spotify, strona internetowa) - Premiera podcastu: „Blaski i cienie - nowohuckie adaptacje: Likwidatura - odcinek 2”. Prowadzenie: Katarzyna Kobylarczyk. Dostęp bezpłatny. Wydarzenie w ramach projektu Sztuka do rzeczy. Design w Krakowie.

+ 14 XI, godz. 17:30-21:00 (ARTzona, os. Górali 4, mała sala) - Warsztat: „Moc relacji: jak zbudować bezpieczną relację ze sobą?” Prowadzenie: Justyna Ciahotna. Wstęp: 30 zł/osoba. Zapisy: www.okn.edu.pl. Warsztat realizowany w ramach Moc Listopadowa. Relacje.

Klub 303 OKKNH, os. Dywizjonu 303 1

+ 15 XI, godz. 17:00 - Wernisaż wystawy: Jubileusz 25-lecia Warsztatów Rękodzieła Artystycznego „Czar Nic”. Wystawa potrwa do 18 XII 2024.

Klub Dukat OKKNH, os. Grębałów ul. Stycznia 1

+ 12 XI, godz. 17:00-19:00 - Finał VIII edycji konkursu plastycznego „Nowa Sztuka Niepodległa” połączony z pokonkursową wystawą prac uczestników wydarzenia. Wstęp wolny.

Klub Jędrus OKKNH, os. Centrum A 6a

+ 10 XI, godz. 12:00-16:00 - Pokaz „Szaleni Naukowcy” na Uniwersytecie Jagiellońskim. Interaktywne, humorystyczne widowisko z wykonaniem doświadczeń chemicznych i fizycznych na żywo.

+ 13 XI, godz. 18:00-19:30 - Warsztat: o gustach się dyskutuje. Kultura w niezgodzie. Podczas spotkania uczestnicy dowiedzą się, jak mówić o swoich odczuciach i opiniach, nie krzywdząc innych. Prowadzenie: Maria Libiszewska, psycholog, pedagog.

Klub Krzesławice OKKNH, os. Krzesławice ul. M. Wańkowicza 17

+ 14 XI, godz. 16:00 - Wieczór patriotyczny z okazji narodowego święta niepodległości. W programie m.in. wspólne śpiewanie pieśni patriotycznych prowadzone przez zespół Krzesławianki. Wstęp wolny.

Klub Mirage OKKNH, os. Bohaterów Września 26

+ 11 XI, godz. 16:00 - Dziękujemy za Niepodległość. Wieczornica integracyjna z okazji Święta Odzyskania Niepodległości. W programie biesiada patriotyczna - muzycznie, radośnie uczymy Niepodległość. Na uczestników będą czekać pamiątkowe śpiewniki, kotyliony oraz tradycyjna grochówka wojskowa.

+ 14 XI, godz. 16:00 - Żywe lekcje historii dla mieszkańców Mistrzejowic. Historia Polski jest niezwykle bogatą i fascynującą dziedziną wiedzy. W szkole często zmuszani jesteśmy do uczenia się na pamięć suchych dat i faktów. Alternatywą dla wykładów historycznych są żywe lekcje historii. Z taką propozycją wychodzimy do... dorosłych mieszkańców Mistrzejowic! O wojnie polsko-bolszewickiej i o wydarzeniach, które spowodowały, że 11 listopada świętujemy Dzień Odzyskania Niepodległości opowie krewny Marszałka Józefa Piłsudskiego Tomasz Jamróz Piłsudski, komendant i założyciel Grupy Rekonstrukcji Historycznej 1 Pułku Piechoty I Brygady Legionów Polskich, która zajmuje się odtwórstwem wydarzeń historycznych i edukacją historyczną z okresu I Wojny Światowej. (f)

Duża Scena, os. Teatralne 34
 + 9 XI (sobota), godz. 17 - Ballady i romanse. Horror School Musical.
 + 10 XI (niedziela), godz. 13 - Doktor Dolittle.
 + 12 XI (wtorek), godz. 10 - Doktor Dolittle.
 + 13 XI (środa), godz. 11 - Pippi.
 + 14 XI (czwartek), godz. 10 - Pippi.

Scena Pod Ratuszem, Rynek Główny 1
 + 8 XI (piątek), godz. 19 - Śmierć komiwojażera.
 + 9 XI (sobota), godz. 17 - Wszystko o kobietach.
 + 10 XI (niedziela), godz. 16 - Wujaszek Wania.
 + 13 XI (środa), godz. 19 - Wujaszek Wania.

+ 14 XI (czwartek), godz. 19 - Sztuka.
TIM/Scena Kolorowa, os. Teatralne 23
 + 8 XI (piątek), godz. 10 i 11.45 - Calineczka.
 + 12 XI (wtorek), godz. 10 - Mały Książę.
 + 13 XI (środa), godz. 9 - Mały Książę.

TIM/Scena Warsztatowa, os. Teatralne 23
 + 8 XI (piątek), godz. 9 - Lokomotywa przez świat.
 TIM/Scena Kameralna, os. Teatralne 23
 + 9 i 10 XI (sobota i niedziela), godz. 20 - Aktorzy prowincjonalni czyli pociąg do Hollywood.

U SZKLARZA

Przyszła jesień nawet ciepła, ale już dotknęły nas chłody. Zatem czas najwyższy naprawić okna i uszczelnić wszelkie szklane nieszczelności. Polecam dobre usługi szklarskie w sprawdzonym zakładzie w os. Jagiellońskim 19 (pawilon, wejście od strony podwórka) tel. 12 647-86-50. Zakład wykonuje szeroką

paletę usług, łącznie z oprawą obrazów. Niestety ceny ostatnio uległy zmianie ze względu na wzrost kosztów zakupu szkła. Szklenie okien i drzwi to podstawowa usługa. Świadczona jest w zakładzie oraz u klienta na miejscu. Zaszklenie typowego okna 70 x 128 w zakładzie kosztuje 219 zł, a w terenie 277 zł. Firma prowadzi też naprawę szyb zespolonych, a cena jest uzależniona od wielkości okna i użytych szyb. Zakład oferuje szkła ornamentowe białe. Zaszklenie typowych drzwi szkłem ornamentowym białym w zakładzie kosztuje 280 zł, a u klienta 330 zł. Jest tutaj szkło okienne 3 mm i 4 mm, szkło na ławy i stoły 5 mm i 6 mm. Jest także szkło zbrojone, szkło przydymione (brąz) oraz satynowane (mleczne) do mebli. Można tutaj także zamówić sobie lustra 4 mm odporne na wilgoć. Przykładowo lustro o grubości 4 mm i wymiarach 40 x 50 kosztuje 80 zł. Szyby ornamentowe kosztują białe 120 x 64 i 142 x 54 - 170 zł. W zakładzie wykonywane są szklane półki na miarę, szyby meblowe szyby na ławy lub stoły, ze szkła białego lub brązowego. Przykładowo szyba biała na ławę o wymiarach 120 x 55 kosztuje ok. 175 zł, w zależności od grubości. Jak z tego wynika, u szklarza nie tylko możemy dokonać tradycyjnego oszklenia otworów okiennych, czy drzwi w mieszkaniu, ale także zamówić sobie przycięte szkło do różnych zastosowań w mieszkaniu. Np. szkło zbrojone przydaje się na rozbudowę werand i balkonów. Ważne jest, że możemy zamówić sobie szkło lub lustra w różnych rozmiarach, przydatne do naszych potrzeb. Jedną z usług jest też oprawa obrazów. Można zamówić sobie różne ramki w cenie od 55 zł/mb do 350 zł/mb w zależności od grubości ramy i jej ozdoby. Jeśli ktoś sobie życzy, może oprawić zdjęcia i dodatkowo je zabezpieczyć poprzez oszklenie tak, aby się nie kurzyły i nie niszczyły. (sp) fot. autor

Po prawdopodobnym zwycięstwie Trumpe w USA, złotówka straciła na wartości a wyszła waluty, w szczególności dolar w kantorze na pl. Bieńczyce paw. 7 tel. 12 641-46-36 odnotowaliśmy następujące kursy walut: USD: 4,02-4,07 zł, euro: 4,33-4,37 zł, GBP: 5,19-5,23 zł, CHF: 4,60-4,66 zł. Aktualne kursy walut: www.kantorj.b.pl.

KONKLAWIE to fascynujący thriller Edwarda Bergera, twórcy nagrodzonego czterema Oscarami „Na Zachodzie bez zmian”, zrealizowany na podstawie powieści Roberta Harrisa, autora takich bestsellerów jak: „Autor Widmo”, „Pompeje” oraz „Enigma”. Po śmierci zniechęconego w Watykanie papieża, kardynałowie z całego świata zjeżdżają się na konklawe, by wybrać nowego przywódcę Kościoła. Obradom przewodzi kardynał Lawrence, który ma za zadanie jedynie czuwać nad ich sprawnym przebiegiem. Jednak, gdy zaostrza się walka dwóch wrogich frakcji, a na jaw zaczynają wychodzić kompromitujące tajemnice ich kandydatów, Lawrence staje przed dylematem. Zachować bezstronność i pozwolić wybrać osobę niegodną? Czy wbrew zasadom zaangażować się po jednej ze stron? A może poszukać trzeciego rozwiązania? Okazja nadarza się, gdy tuż przed rozpoczęciem głosowania wśród obradujących pojawia się nikomu nieznany kardynał Benitez, tajemniczy współpracownik nieżyjącego papieża. Kim jest? Kto za nim stoi? Jaki ma cel? Czy instytucję Kościoła czeka wstrząs, jakiego nie było w historii? W rolach głównych wystąpili: Ralph Fiennes, Stanley Tucci, John Lithgow, Isabella Rossellini, a także Jacek Koman.

Komediodramat **PRAWDZIWIY BÓL** to bazująca na prawdziwej historii gwiazdy amerykańskiego kina polskiego pochodzenia Jessego Eisenberga (The Social Network, Iluzja), opowieść o dwóch kuzynach, którzy wyruszają do Polski, aby poznać swoje korzenie i uczcić pamięć ukochanej babci. Podczas tej podróży, odkrywają nie tylko nieznane dotąd miejsca oraz fakty z historii ich rodziny, ale próbują też odbudować trudne i pełne napięć relacje. Świetny scenariusz i znakomite aktorstwo! Film będzie można zobaczyć również w Filmowym Klubie Seniora i Seniorki we wtorek 12 XI o godz.

14:30.

Dokumentalny, nagrodzony Złotym Niedźwiedziem na Berlinale **DAHOMEJ** to opowieść o tym, co jest fundamentem naszej kultury, kto powinien odpowiadać za krzywdy sprzed dekad oraz czy dawna sztuka może budować nasze narodowe „tu i teraz”. 26 obiektów opuszcza muzeum w Paryżu, by po ponad stu latach znaleźć się w Królestwie Dahomeju - dzisiejszym Beninie. Owa podróż to nie tylko wydarzenie wagi symbolicznej i politycznej, ale także rodzaj zmartwychwstania. Potężna statua króla Gezo budzi się w muzealnych podziemiach i zabiera głos. Fikcyjny monolog wielkiego władcy tworzy narracyjną warstwę filmu i pozwala obiektom sprowadzonym do roli dzieł sztuki czy etnograficznych ciekawostek odzyskać prawdziwe moce. I przede wszystkim: daje impuls do dyskusji o jakże współczesnych i realnych problemach. Seanse w sali Mały Metraż.

REPERTUAR	8 XI, godz. 17 - Konklawe, godz. 18 - Dahomej, godz. 19.20 - Prawdziwy ból; 9 XI, godz. 17 - Prawdziwy ból, godz. 18 - Dahomej, godz. 19 - Konklawe; 10 XI, godz. 17 - Konklawe, godz. 18 - Dahomej, godz. 19.20 - Prawdziwy ból; 12 XI, godz. 14.30 - Filmowy Klub Seniora: Prawdziwy ból, godz. 17 - Prawdziwy ból, godz. 18 - Dahomej, godz. 19 - Konklawe; 13 XI, godz. 17 - Konklawe, godz. 18 - Dahomej, godz. 19.20 - Prawdziwy ból; 14 XI, godz. 17 - Prawdziwy ból, godz. 18 - Dahomej, godz. 19 - Konklawe.
-----------	---

Biblioteka Górali Ośrodka Kultury Norwida, os. Górali 5, poleca:

+ **Amélie Nothomb, Księga sióstr, Wydawnictwo Nowe, 2024.** Mistrzowska proza z pazurem. Siostrzana miłość ponad wszystko i wbrew schematom. Zaskakująca i wzruszająca, osobliwa historia rodzinna pełna podziwu, zazdrości, niechęci, i... rocka, którego wielbicieleką jest Amélie Nothomb. To mała powieść w wielkim stylu, o bezwarunkowej i nieoczywistej miłości sióstr, z wątkiem autobiograficznym, ale na pewno nie książka dla grzecznych dziewczynek. Tristane i Laetitię łączy od wczesnego dzieciństwa więź o wiele silniejsza niż relacja z rodzicami zapatrzonymi w siebie nawzajem. Świat widziany oczami „małej zgaszonej dziewczynki” zranionej słowami bliskich wywołuje śmiech i łzy, a porażająco zwięzły przekaz o relacjach rodzinnych odbiera mowę.

+ **Alicja Ziolo, Krakowianki. Twarze polskiej herstorii, Wydawnictwo Mando, 2024.** Opowieść o kobietach z Krakowa, które zmieniły bieg historii Polski. Noblistki. Artystki. Przedsiębiorczynie. Filantropki. Działaczki. Naukowczynie. Rewolucjonistki. Odnosiły sukcesy, przełamywały bariery, studiowały, walczyły o swoje prawa. Krakowianki to historie kilkunastu kobiet, które pochodziły z różnych epok, klas i zawodów. W książce znajdziesz między innymi opowieść o prawdziwym imieniu Wisławy Szymborskiej i skąd wzięła się zwyczaj zostawiania papierosów na jej grobie. Przeczytasz, gdzie naprawdę urodziła się Helena Rubinstein i o pierwszej studentce Uniwersytetu Jagiellońskiego Nawojce. Poznasz odpowiedź na pytanie, dlaczego Zofia Stryjeńska przebywała w szpitalu psychiatrycznym oraz jak to się stało, że Janina Ipohorska stała się szarą eminencją „Przekroju”. Poznaj historie, które nigdy wcześniej nie ujrzały światła dziennego.

HOSPICJUM ŚW. ŁAZARZA W KRAKOWIE

XXXIII KWESTA LISTOPADOWA

WIRTUALNA PUSZKA
HOSPICJUM.KRAKOW.PL

NR KONTA:
92 2490 0005 0000 4530 9034 8688

Kraków

foto_spacer6.jpg

PROWADZENIE: TOM ROLLAUER

9 LISTOPADA 2024
GODZ. 10:00 20 ZŁ/OSOBA

ZAPISY NA WWW.KRAKOWNH.PL

AF-C 0.0

FR. 1/125
ISO 800

2
FOTO
HUTO
WANI 4

OŚRODEK KULTURY
KRAKÓW-NOWA HUTA

OŚRODEK KULTURY KRAKÓW-NOWA HUTA • INSTYTUCJA KULTURY MIASTA KRAKOWA

sFOTOhutowani

W sobotę, 9 listopada br. o godz. 10:00 rozpocznie się szósty i ostatni już w tym roku spacer w ramach warsztatów sFOTOhutowani 2024. Ich organizator, Ośrodek Kultury Kraków-Nowa Huta zaprasza na wspólną eksplorację zakątków Nowej Huty. sFOTOhutowani to projekt, który ma na celu przedstawienie Nowej Huty z niezwyklej perspektywy – obiektywu aparatu fotograficznego. Na trzecią edycję projektu składa się szereg warsztatów oraz spacerów fotograficznych, prowadzonych przez nowohuckiego pasjonata i fotografa Toma Rollauera oraz otwarty konkurs fotograficzny na najlepsze zdjęcia, których główną bohaterką jest Nowa Huta. Wstęp: 20 zł/osoba. Zapisy przez [www Ośrodka](http://www.Osrodka.pl). (f)

WEEKEND MUZYKI KOŚCIELNEJ NA SZKLANYCH DOMACH

Każdego roku liturgicznego, przychodzi dzień, kiedy organiści świętują uroczystość św. Cecylii. Wspomnienie 22 listopada jest okazją do świętowania przez wszystkich. Święta Cecylia jest patronką muzyki kościelnej, a w tym określeniu mieści się śpiew, gra, instrumenty, chóry, schola, kantorzy i wiele więcej. Śpiewać podczas liturgii powinien cały lud. Każdy ma swój wyjątkowy udział w muzyce kościelnej.

W parafii Matki Bożej Częstochowskiej na Szklanych Domach w Krakowie świętowanie po raz trzeci przybierze formę Weekendu Muzyki Kościelnej i przypadnie na 16-17 listopada. W sobotę odbędą się Nieszpory, wierni będą mogli pomodlić się przed wizerunkiem św. Cecylii i Jej relikwiami. Okolicznościowe słowo wygłosi ks. Patryk Kucharski z diecezji sosnowieckiej: - Chcemy zawierzać Panu Bogu muzykę kościelną w naszych parafiach przez wstawiennictwo św. Cecylii. Ojciec Augustyn Spasowicz, proboszcz parafii podkreśla: - Trwa zbiórka datków przeznaczona na organy w naszej parafii, jesteśmy coraz bliżej wyczekiwanego remontu. Jednak akcent kładziemy na sprawy duchowe - w tym roku poprosiłem ks. Patryka o przekazanie podczas kazań, jak ważną rolę w liturgii zajmują kwesta ludu. Trzeba nam przypomnieć sobie, jak kluczowe funkcje w liturgii pełni lud. Jak śpiewamy - Lud kapłański, królewski, Święte Zgromadzenie, niech śpiewa Panu!

W niedzielę po Mszy z udziałem Scholi Dziecięcej, odbędzie się rozdanie nagród w konkursie wiedzy o muzyce i pieśniach kościelnych. Zapraszamy na projekcję filmu Próba wiary. Święta Cecylia,

a później na Nieszpory i koncert Chóru „Młodzi Duchem” z parafii św. Józefa na os. Kalinowym z akompaniamentem organowym dra Macieja Banka. Prowadząca

chór, Jadwiga Sendor zaprasza: - „Na chwałę Panu śpiewamy ze św. Cecylią”- tymi słowami zatytułowaliśmy śpiewanie na Szklanych Domach i mam nadzieję na wspól-

ne muzykowanie. Informacje o III Weekendzie Muzyki Kościelnej można znaleźć na Facebook'u Muzyka Kościelna na Szklanych Domach. Wyrażam wdzięczność

z objęcia naszego weekendu patronatem honorowym przez Stowarzyszenie Polskich Muzyków Kościelnych.

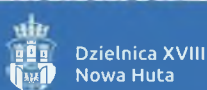
Michał Zdanowski, organista

Organizator

GŁOS

TYGODNIK
NOWOHUCKI

Dzielnica XVIII
Nowa Huta

niedziela
TYGODNIK KATOLICKI OD 1926

SZKLANE DOMY

GOŚĆ
NIEDZIELNY

Pallotti FM

Patronaty

III WEEKEND MUZYKI KOŚCIELNEJ 16-17 listopada 2024 – 33. Niedziela Zwykła

Parafia pw. Matki Bożej Częstochowskiej w Krakowie, os. Szklane Domy 7

Sobota, 16 listopada

Jubileusz 10-lecia Rodziny
bł. Edmunda Bojanowskiego

- 17:15 - Medytacja o błogosławionym Edmundzie Bojanowskim (w kościele)

- 17:30 - I Nieszpory z 33. Niedzieli Zwykłej

- 18:00 - Msza św. niedzielna z okolicznościową homilią

Niedziela, 17 listopada

- Możliwość modlitwy przed wizerunkiem św. Cecylii i Jej relikwiami

- Okolicznościowe słowo ks. Patryka Kucharskiego (diecezja sosnowiecka), ubiegłoletniego kaznodziei podczas Weekendów Muzyki Kościelnej

- Zawierzenie Panu Bogu muzyki kościelnej w naszej parafii

- przez wstawiennictwo św. Cecylii, patronki muzyki kościelnej

- Zbiórka wolnych datków przeznaczona na remont organów

www.facebook.com/muzyka_koscielnanaszklanychdomach

- 7:35 - Godzinki za zmarłych

- 11:00 - Msza św. z udziałem parafialnej Scholi Dziecięcej i rozdanie nagród w konkursie wiedzy o muzyce kościelnej

- 15:15 - projekcja filmu *Próba wiary. Święta Cecylia* w Auli św. Benedykta

- 16:30 - II Nieszpory
- 18:00 - Koncert Chóru "Młodzi Duchem"

- z parafii św. Józefa na os. Kalinowym pod dyrekcją Jadwigi Sendor „Na chwałę Panu śpiewamy ze św. Cecylią” (akompaniament organowy: dr Maciej Banek).

Wstęp wolny

Patronat honorowy

JUBILEUSZ 70 LAT ISTNIENIA NOWOHUCKIEGO ODDZIAŁU SEP IM. STANISŁAWA SZELIGI

25 października 2024 roku minęła okrągła rocznica 70 lat istnienia Nowohuckiego Oddziału Stowarzyszenia Elektryków Polskich im. Stanisława Szeligi. Wiele kolegów, którzy tworzyli ten oddział niema już wśród nas, ale jeszcze wielu działa czynnie w strukturach naszego stowarzyszenia.

Uczestniczyli oni również obchodach jubileuszu, które rozpoczęły się mszą św. w kościele Matki Bożej Częstochowskiej w Nowej Hucie. Następnie uczestnicy udali się do restauracji Hotelu Centrum,

gdzie spotkali się z pozostałymi gośćmi. Przybyłych uczestników powitał prezes Oddziału inż. Krzysztof Zięba oraz inni członkowie Zarządu. Patronat Honorowy nad obchodami jubileuszu objął prezydent Miasta Krakowa Aleksander Miszalski którego reprezentowała radna Bogumiła Drabik oraz Zarząd i Rada XVIII Dzielnicy Nowa Huta z Józefem Szubą, wiceprzewodniczącą Rady. Spotkanie zaszczylicili również przedstawiciele zaprzyjaźnionych Oddziałów SEP Kieleckiego, Rzeszowskiego, Tarnowskiego oraz

Zagłębia Węglowego, przedstawiciele Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Przemysłu Hutniczego w Krakowie, przedstawiciele Zespołu Szkół Elektrycznych nr 2 w Krakowie na czele z dyrektorem Krzysztofem Oliwą. Przybył również prezes KFSNT NOT Andrzej Kucharski, a także przedstawiciele wielu innych firm i instytucji oraz reprezentanci Kół Naszego Oddziału.

Po uczczeniu chwilą ciszy członków ONH SEP, którzy odeszli w minionym pięcioleciu, prowadzący uroczystość kol. inż. Artur

Jagła zaproponował wzniesienie toastu za pomyślność Oddziału i jego członków, partnerów i zebranych gości. Kolejnym punktem programu był referat okolicznościowy wygłoszony i poparty piękną prezentacją przez prezesa Oddziału, zakończony wręczeniem odznaczeń i Medali. Srebrną Odznaką Honorową SEP otrzymał uroczyście kol. Krzysztof Borowski – członek Zarządu Koła Seniorów, a do odznaczeń Medalem Stanisława Szeligi, które wręczał członek rodziny Pan Jerzy Szeliga, nominowanych było 17 osób.

Po wystąpieniach zaproszonych gości rozpoczęła się część artystyczna uświetniona przez wielokrotnie sprawdzony na naszych spotkaniach zespół „Kracoustic”, podczas której uczestnicy oddali się degustacji przeróżnych potraw przygotowanych przez restaurację hotelową. Uwieńczeniem degustacji był tort udekorowany logo jubileuszu. Wszyscy bawili się świetnie, a ostatni goście opuścili przyjazne progi hotelu już po północy.

Tekst i foto

Wiesław Kwedyczenko,
Nowohucki Oddział SEP

KOMITET REWITALIZACJI

Rozpoczynają się konsultacje społeczne projektu uchwały Rady Miasta Krakowa w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji Miasta Krakowa. W skład Komitetu wejdą przedstawiciele interesariuszy procesu rewitalizacji. Zapraszamy do udziału w spotkaniach konsultacyjnych, a także do wyrażania swoich uwag drogą papierową lub elektroniczną. Informacje nt. komitetu można uzyskać także poprzez kontakt telefoniczny z ekspertem.

Konsultacje odbywają się dniami 15.11.2024 r. – 20.12.2024 r.

Czym jest Komitet Rewitalizacji?

To obowiązkowy element procesu rewitalizacji, w którego skład wchodzi przedstawiciele interesariuszy procesu rewitalizacji, tacy jak: mieszkańcy podobszaru rewitalizacji, przedstawiciele organizacji pozarządowych, grup nieformalnych, rad dzielnic, lokalni przedsiębiorcy oraz przedstawiciele organów władzy publicznej. Pełni funkcję opiniodawczo-doradczą dla Prezydenta Miasta Krakowa w kwestiach dotyczących rewitalizacji oraz stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji. Jest najważniejszym ciałem sprawującym społeczną kontrolę nad wszystkimi elementami procesu rewitalizacji. Co równie ważne, daje interesariuszom szansę na wywieranie realnego wpływu na przebieg rewitalizacji realizowanej przez Miasto. Dopuszcza się powołanie osobnych Komitetów Rewitalizacji dla wyznaczonych podobszarów rewitalizacji.

Podczas spotkań będziemy rozmawiać na temat zasad działania komitetu określonych w projekcie uchwały. Omówimy także regulamin oraz załączniki.

Zapraszamy wszystkich zainteresowanych do wyrażenia swoich uwag podczas spotkań, które odbędą się:

- 26 listopada 2024 (wt.) w godz. 17.00–19.00 – w siedzibie Fundacji Małopolska Izba Samorządowa, al. I. Daszyńskiego 16,
- 4 grudnia 2024 (śr.) w godz. 17.00–19.00 – w ARTzonie Ośrodka Kultury Norwida, os. Górali 4,
- 5 grudnia 2024 (czw.) w godz. 17.00–19.00 – w Muzeum Etnograficznym im. S. Udzieli w Krakowie, Pl. Wolnica 1.

Osoby, które nie będą mogły wziąć udziału w konsultacjach zapraszamy do wyrażenia swojej opinii np. poprzez wypełnienie formularza w wersji papierowej bądź elektronicznej.

Wszystkie informacje nt. konsultacji oraz form zbierania uwag znajdują się na stronie www.rewitalizacja.krakow.pl.

Serdecznie zapraszamy do udziału w konsultacjach!

Kraków

Porozmawiajmy o Komitecie Rewitalizacji!

Komitet Rewitalizacji pełni funkcję opiniodawczo-doradczą rewitalizacji. Stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy. Podczas spotkania konsultacyjnego omówimy propozycje zasad działania komitetu.

SPOTKANIA KONSULTACYJNE:

Grzegórzki-Wesoła

26 listopada 2024 (wtorek) godz. 17:00–19:00
Małopolska Izba Samorządowa, al. I. Daszyńskiego 16

„stara” Nowa Huta

4 grudnia 2024 (środa) godz. 17:00–19:00
ARTzona | Ośrodek Kultury Norwida, os. Górali 4

Kazimierz-Stradom

5 grudnia 2024 (czwartek) godz. 17:00–19:00
Muzeum Etnograficzne im. S. Udzieli, pl. Wolnica 1

Konsultacje trwają od 15.11.2024 do 20.12.2024 r.

Nie możesz przyjść na spotkanie?

Wejdź na stronę www.rewitalizacja.krakow.pl
i dowiedz się, jak wziąć udział w konsultacjach.

Rewitalizacja w Krakowie

LEGIONIŚCI Z NOWEJ HUTY

Ten tytuł budzi zastanowienie, ale jest zgodny z prawdą historyczną. Jest faktem, że na początku XX wieku, gdy Polska odzyskiwała niepodległość, nie było Nowej Huty. Jednak legionieści jako młodzi ludzie walczyli o odrodzenie Polski, a później ich losy różnie się potoczyły. W tym tekście chcemy przypomnieć sylwetki tych żołnierzy, którzy walczyli na początku XX wieku i przyczynili się do w następnych latach do jej suwerenności, a ich drogi życiowe w późniejszych latach związały się z Nową Hutą, która powstała 75 lat temu. Wspomnienia o kilku z nich zamieszczamy w tym numerze dzięki grantowi z Urzędu Miasta Krakowa.

W Kombinacie Metalurgicznym w Nowej Hucie pracowało kilku byłych legionistów Piłsudskiego. Byli to: Jan Paweł Chojecki - żołnierz IV Pułku Legionów, Piotr Cwikła - żołnierz V Pułku Legionów, Józef Dworzański - żołnierz IV Pułku Legionów, Bolesław Grabowski - żołnierz armii gen. J. Hallera, Stanisław Kurek - żołnierz armii gen. J. Hallera, Józef Krupa - żołnierz w oddziałach Strzelców Krakowskich, Leon Wyszczelski - kawalerzysta w I Brygadzie Kawalerii płk Beliny, Adam Piasecki, oficer w armii gen. J. Hallera. Z czasów legionowych Muzeum Czynu Zbrojnego w os. Górali 23 posiada wiele eksponatów m.in.: sztandar legionowy z drzewcem, na

oficer walczy z Niemcami w Armii „Modlin”. W czasie okupacji przebywał w Warszawie i wstąpił do ZWZ, a potem do Armii Krajowej, gdzie prowadził wykłady w konspiracyjnej Szkole Oficerskiej. W czasie Powstania walczył na Żoliborzu. Po wojnie pozostał w wojsku. Dopiero po demobilizacji podjął pracę w Nowej Hucie w 1952 roku. Po powstaniu Muzeum Czynu Zbrojnego przekazał do muzeum siodło kawalerskie i mundur oraz dwie lance: bojową i ćwiczebną, a także kawalerski proporczyk.

Piotr Cwikła

Legionista, żołnierz, hallerczyk, walczył z bolszewikami i hitlerow-

wał przez sześć lat aż do przejścia na rentę.

Adam Piasecki

Armia Hallera wraca do Polski. Piasecki został skierowany na przeszkolenie wojskowe do Wyższej Szkoły Piechoty w Cyr pod Paryżem. Po powrocie pozostaje w wojsku. W 1926 roku awansował do stopnia kapitana. W 1929 r. został przeniesiony z Torunia do Dywizji Pociągów Pancernych w Jabłonie pod Warszawą. W 1930 roku Piasecki został oddelegowany na kurs pracowników wywiadu. Po kursie przeszedł do tzw. Dwójki i przydzielony został do Oddziału II Sztabu Generalnego w Warszawie. Adam Piasecki doskonale władał obcymi językami: francuskim, niemieckim i angielskim. W 1934 r. przeniesiony został do 16 p. artylerii polowej w Grudziądzu na stanowisko dowódcy baterii. W 1936 r. zostaje Kierownikiem Placówki Wywiadowczej na Czechosłowację i Rzeszę Niemiecką. W czasie okupacji Piasecki pełnił rolę polskiego rezydenta w Turcji. W Kombinacie Metalurgicznym w Nowej Hucie zajmował się tłumaczeniami.

Legionowy mundur chorążego Stanisława Bułata

W Muzeum Czynu Zbrojnego w Nowej Hucie znajdował się mundur z czasów legionowych należący do chorążego Stanisława Bułata urodzonego w dniu 4 maja 1891 roku w Chełmie k/Krakowa. Mundur przekazany został na własność Muzeum przez jego syna Mieczysława, byłego pracownika kombinatu metalurgicznego w Nowej Hucie. Oprócz munduru Mieczysław przekazał jeszcze do muzeum jednostrzałowy karabin pochodzący z czasów legionowych. Poza tym Mieczysław przekazał krótkie notatki, ale podane w punktach, z których nie da się odtworzyć prawdziwej wojennej epopei legionisty Bułata. A to wielka strata, bowiem w całej gamie tych notatek znajduje się wiele miast, wiele bitew w których brał on udział. Niestety nie są to zapiski zbyt obszerne, bowiem jego ojciec nie prowadził ściślejszych notatek ze swoich frontowych dróg. Wiadomo tylko, że Stanisław Bułat już w 1914 r. został członkiem Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół”, które działało w Krakowie już od 1885 roku. Towarzystwo miało za zadanie prowadzić wśród swoich członków zajęcia z gimnastyki, która miała pełnić taką samą rolę co wychowanie patriotyczne, które miało za zadanie podtrzymywanie i rozwijanie świadomości narodowej oraz pod-

Wyposażenie bojowe Leona Wyszczelskiego.

noszenie sprawności fizycznej polskiej młodzieży. Jednak już 16 sierpnia 1914 roku Stanisław Bułat został powołany do służby wojskowej jako starszy żołnierz w kompanii technicznej Komendy Legionowej. Natomiast w dniu 28 lutego 1915 roku skierowany został do 2 p.p. oddziału Pionierów. W dniu 1 maja 1915 roku Stanisław Bułat awansował do stopnia kaprala rozkazem nr 121. Natomiast w czerwcu tego samego roku Stanisław Bułat skierowany został na front do II Brygady Legionów Polskich jako Feldpost 355.

Kapral Bułat brał udział w walkach brygady z Rosjanami. W czasie potyczki pod Czerniowcami w dniu 5 sierpnia 1915 roku został ranny. Już 19 października 1915 roku, otrzymał rozkazem nr 3017/889 komendy II Korpusu brązowy medal za waleczność pod Rarańczą. Potem kapral Bułat walczył pod Zieloną, Pasięczną, Nadworną, Mołotkowem, Ziobranowicami, Strickim Kitem, Zadobrówką, Rokitną i Rarańczą. Ciężko ranny przebywał w szpitalu w Piszczanach do 16 marca 1916 roku. W czerwcu tego samego roku Bułat został skierowany do 2 kompanii uzupełniającej. Potem znów znany wspomnienie o pobycie w szpitalu w Kozienicach. Następnie przewijają się takie miejscowości jak Baranowicze, Zambrów, Pułtusk, Łżany i Biedrusko. Z dalszych zapisków wynika, że kapral Stanisław Bułat został awansowany w 1920 roku do stopnia plutonowego i brał udział m. Bitwie Warszawskiej w 1920 roku pod Radzyminem. Działał wówczas w kompanii telefonicznej. Za ten udział w obronie Warszawy przed nawałą bolszewicką został odznaczony Krzyżem Virtuti Militari V klasy, a następnie Krzyżem Legionowym 1 Krzyżem Niepodległości. 12 maja 1937 roku rozkazem MSW 1386/P plutonowy

Stanisław Bułat został awansowany do stopnia chorążego Wojska Polskiego. W 1938 roku chorąży Bułat otrzymał medal Brązowy za długoletnią służbę a w rok później nagrodzony został Srebrnym Krzyżem Zasługi. W 1939 roku chorąży Bułat został zmobilizowany do służby wojskowej i brał udział w wojnie obronnej aż do chwili kapitulacji.

Stanisław Kurek - żołnierz w armii gen. J. Hallera

Urodził się w Krakowie w 1899 roku. W 1916 r. powołany został do wojska austriackiego. Przebywał na froncie. Dostał się do niewoli włoskiej. W grudniu 1918 r. wstąpił do armii gen. Hallera. Do Polski wrócił w kwietniu 1919 r. W maju tego roku wysłany został na front niemiecki, a potem ukraiński. W sierpniu 1939 r. wcielony został do Armii Kraków, jako dowódca plutonu CKM. Dostał się do niewoli, ale z niej uciekł. Na czas okupacji zamieszkał we wsi Brody w pow. Wadowice. Tu wstąpił do Armii Krajowej. Po wojnie pracował na ziemiach zachodnich, aby w 1951 r. rozpoczął pracę w kombinacie metalurgicznym w Nowej Hucie w pionie głównego, energetyka. Odszedł na wieczną wartę w 1975 roku.

Józef Dworzański

Legionista, żołnierz Wojska Polskiego, żołnierz Września 1939 i 1945 roku. Urodził się w Kętach w 1902 roku. Po ucieczce z domu, w wieku 16 lat został przyjęty do tworzącego się w Bielsku-Białej Wojska Polskiego - IV Pułku Legionów Piłsudskiego. Rozbrajał w Krakowie Austriaków. Potem w IV Batalionie walczył z bolszewikami pod Berezyną. W 1922 roku Dworzański zostaje zdemobilizowany, aby w rok później zostać powołany do służby wojskowej jako rocznik poborowy. W 1924 roku został wybrany do gwardii przybocznej prezydenta Wojciechowskiego. Po przewrocie majowym 1926 roku Dworzański skierowany został do Wadowic, gdzie spędził czas aż do 1939 roku jako zawodowy podoficer. W 1939 r. ze swoim pułkiem walczył z Niemcami cofając się aż do Sanu, gdzie zakopał z kolegami pułkowy sztandar i poddał się, aby pójść do niewoli. Dworzański jednak uciekł z transportu i całą okupację ukrywał się. W lutym 1945 roku wstąpił do Polskiego Wojska. Po wojnie przez wiele lat był pracownikiem Kombinatu Metalurgicznego w Nowej Hucie.

Przygotował do druku SŁAWOMIR PIETRZYK na podstawie Zeszytu Historycznego opracowanego przy współpracy z red. Marianem Oleksym

Fot. z archiwum MCzZ i autor

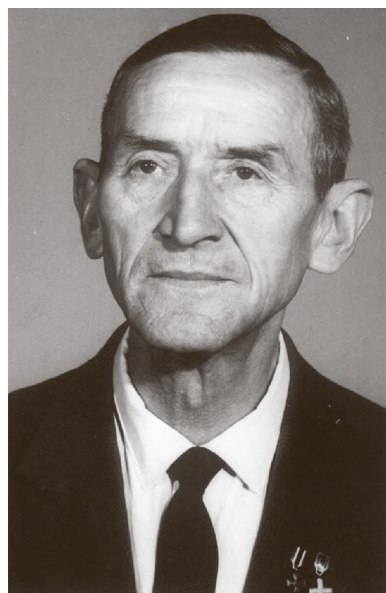
Legionieści w szyku bojowym.

którym znajduje się gwóźdź z nazwiskiem córki Piłsudskiego Wandy. Poza tym jest mundur legionisty, czapka legionisty, spodnie, trzewiki, pas skórzany, krzyż RP.

Leon Wyszczelski

Jednym z najślynniejszych legionistów, który pozostawił po sobie nie tylko wspomnienia w Muzeum Czynu Zbrojnego, ale także kawalerski ekwipunek, był por. Leon Wyszczelski, którego wówczas odszukał się w OZR-ze, gdzie pełnił funkcję magazyniera. Patrzący się na niego unosząc głowę do góry, ponieważ pan Wyszczelski mierzył sobie prawie dwa metry wzrostu. Pomimo wysokiego wzrostu i podeszłego wieku trzymał się jeszcze całkiem prosto, jak na kawalerzystę przystało, a był to wojak z prawdziwego zdarzenia. Kochał konie i właściwie całe życie im poświęcił. Urodził się w Łukowie w 1901 roku. Tam też wstąpił do Polskiej Organizacji Wojskowej, aby poznać sztukę walki, bo wojaczka go najbardziej potrzebowała Ojczyzna, zniewolona przez trzech zaborców. Wiedział, że musi walczyć za Ojczyznę i to było naczelną mottą jego młodzieńczego życia. Nic więc dziwnego, że znalazł się w Legionach i to w I Mazowieckiej Brygadzie Kawalerii, która toczyła ciężkie walki z bolszewikami. W dniu 4 października 1920 roku został ranny w bitwie pod Hodorowem. Po zakończeniu wojny Wyszczelski pozostał w wojsku. W 1939 roku jako

cam. Piotr Cwikła urodził się w 1898 roku w Żukowicach Starych k/Tarnowa. W 1916 r. powołany został do armii austriackiej, w której służył do jej upadku. Potem w pełnym uzbrojeniu przybył z grupą żołnierzy do Krakowa, gdzie rozbrajano Austriaków. Wcielony został do XVII pułku, a w 1919 roku przeniesiony został do Armii gen. Hallera do 42 pułku. Walczył w wojnie polsko-bolszewickiej. Zdemobilizowany w 1921 roku. W lipcu 1939 roku powrócił ponownie do wojska, został wcielony do batalionu 102 w Drohobyczu zabezpieczając złoża naftowe. Przed nadejściem Niemców, na rozkaz Cwikły, zbiorniki zostały wysadzone. Po dostaniu się do niewoli został za ten czyn skatowany i skazany na rozstrzelanie. Po udanej ucieczce, kryjąc się w lasach usakowskich pomagał przeprowadzać polskich żołnierzy udających się w kierunku Rumunii. Po zajęciu tych terenów przez Sowieców, Cwikła został aresztowany i wywieziony z rodziną do Omskiej obłastii, gdzie ścinał drzewa w lesie. Z chwilą tworzenia się 1 Armii im. T. Kościuszki, Cwikła zgłosił się na ochotnika. W Sielcach wcielony został do korpusu I Dywizji. Niestety po nieszczęśliwym wypadku, został uznany za niezdolnego do służby wojskowej i zatrudniony to sowchozie na Ukrainie. Podczas epidemii tyfusu zmarła jego matka i żona. W 1946 roku Piotr Cwikła powrócił do Polski. Pracował na ziemiach zachodnich. W 1952 roku podjął pracę w HIL, w której praco-

Nowohucy legionieści: Leon Wyszczelski (z lewej) i Stanisław Bułat (z prawej).

DRZEWO NOWEJ HUTY: ZWYCIĘZCĄ WIŚNIA KULISTA Z MISTRZEJOWIC

26 października w Kinie Sfinks Ośrodka Kultury Norwida w Nowej Hucie miała miejsce uroczystość ogłoszenia wyników konkursu na „Drzewo Nowej Huty”. W wydarzeniu wzięli udział mieszkańcy, jurorzy oraz zaproszeni goście, z którymi wspólnie świętowano piękno i znaczenie lokalnych drzew.

Z 17 zgłoszonych drzew, jury wybrało 10 najpiękniejszych. Następnie mieszkańcy Nowej Huty wzięli udział w internetowym głosowaniu, wybierając drzewo, które ich zdaniem zasługiwało na tytuł „Drzewa Nowej Huty”. Uroczystość była prowadzona przez pomysłodawczynię konkursu: Annę Woźniak Lubaś i Dominikę Zarębę (Fundusz Partnerstwa), a także Urszulę Urbańską-Kłapę (Ośrodek Kultury Norwida). Wydarzenie zaszczylił swoją obecnością Zastępca Prezy-

denta Miasta Krakowa, Łukasz Sęk. Uczestnicy mieli okazję obejrzeć film dokumentalny „Zielona Nowa Huta”, który ukazuje bogactwo lokalnej przyrody. Dodatkowo, na miejscu można było podziwiać wystawę fotografii przedstawiających wybrane w konkursie drzewa.

Na zakończenie uroczystości ogłoszono wyniki głosowania. Zwycięzcą konkursu została wiśnia kulista z Mistrzejowic, zgłoszona przez Ilonę Uranowską-Guśtak. To drzewo, uznane przez mieszkańców za prawdziwy skarb Nowej Huty, z pewnością przyczyni się do promowania lokalnej flory i zwiększenia świadomości na temat ochrony środowiska w naszym regionie.

Grzegorz Guśtak
Członek Zarządu Rady XV
Mistrzejowice

RADA I ZARZĄD DZIELNICY MISTRZEJOWICE:

Przewodniczący: Konrad Maciejowski, z-a przewodniczącego: Krzysztof Bąk, członkowie zarządu: Grzegorz Guśtak, Grzegorz Gil, Anna Trzoniec. Biuro Rady Dzielnic: ul. Miśnieńska 58, tel. 12 648-96-18. Przyjmowanie mieszkańców: poniedziałek, wtorek, czwartek i piątek w g. 11.00-15.30 oraz środa od 12.00 do 16.00. Dyżury członków Zarządu: Przewodniczący - druga środa miesiąca w g. 16.00-17.00, z-a przewodniczącego: trzecia środa miesiąca w g. 15.00-16.00, Anna Trzoniec - pierwszy wtorek miesiąca w g. 14.30-15.30. Strona internetowa: www.dzielnica15.krakow.pl, e-mail: rada@dzielnica15.krakow.pl.

FESTIWAL ZMYŚŁY NIEDOCENIONE W ARTZONIE ZA NAMI!

Październik w ARTzonie Ośrodka Kultury Norwida był miesiącem pełnym wydarzeń związanych z sensoryką. Rozpoczął się dwudniowym Festiwalem Zmysły Niedocenione skierowanym do kadr kultury i osób wspierających rozwój i edukację dziecka, a zakończył warsztatami i spektaklem w ramach Małych Historii Poranne.

Festiwal Zmysły Niedocenione to wydarzenie, które w ARTzonie Ośrodka Kultury Norwida odbywa się po raz trzeci. Tegoroczna edycja została przygotowana z myślą o dwóch grupach: osobach pracujących w instytucjach kultury, które na co dzień tworzą ofertę programową dostępną dla dzieci oraz osób ze szczególnymi potrzebami, a także rodzicach i osobach wspierających rozwój dzieci poprzez różnorodne aktywności twórcze. Wydarzenie otworzył wykład inspiracyjny dr Joanny Jurgi na temat tworzenia i aranżowania przestrzeni przyjaznych sensorycznie. Podczas wykładu prelegentka opowiedziała o znaczeniu dotyku w edukacji kulturowej dzieci, zjawisku zanieczyszczenia światłem i hałasem czy małych zmianach i nawykach, które mogą wpływać na komfort uczestnictwa w kulturze.

Po wykładzie pracownikom i pracowniczkom instytucji kultury z całej Polski zaproponowano trzy spotkania z praktykami i praktyczkami. Warsztaty prowadzone przez dr Edytę Ołdak, dr Agatę Iżykowską-Uszczyk oraz Weronikę Idzikowską dotyczyły wykorzystania edukacji wizualnej w treningu umiejętności społecznych, zastosowania sensoryki podczas projektowania ścieżek edukacyjnych w muzeach i galeriach sztuki, a także dbałości o dobrostan i bezpieczeństwo sensoryczne dzieci oraz dorosłych odwiedzających miejsca pełne sztuki. Drugiego dnia zaproszono do udziału rodziców oraz dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym, oferując różnorodne aktywności twórcze i rozwojowe. Warsztaty prowadzone przez Magdalenę Czepe-Pietruszewską, Paulinę Maciaszek i Justynę Ciahotną obfitowały w działania plastyczne i edukacyjne. Uczestnicy stworzyli mozaikę z makaronu, inspirowani zadaniami oraz zestawem empatycznych komunikatów, które rodzice mogą wykorzystać, aby wspierać dzieci w trudnych chwilach. Dwa tygodnie po Festiwalu odbyło się wydarzenie z cyklu „Małe Historie Poranne”. Jak co miesiąc, zaproszono lokal-

ną społeczność, rodziców oraz dzieci do wspólnego śniadania i odkrywania sztuki za pomocą różnych zmysłów. Podczas październikowego spotkania miały miejsce warsztaty muzyczne pt. „Opowieści bębniarskie”, prowadzone przez Krystiana Truchalskiego, oraz spektakl sensoryczny „Jamnikowa kraina snów” w reżyserii i wykonaniu Pauliny Strzody. Nadchodzące miesiące w projekcie zapowiadają się interesująco. Podczas kolejnych spotkań dzieci uczestniczące w Małej Rezydencji Artystycznej będą tworzyły instalacje i sensoryczne obrazy na potrzeby wystawy „7 sekretów małych myśli”. Wspólnie zastanowią się, jakie słowa mają moc wzmacniania, czy odwaga jest istotna w sztuce oraz czym jest różnorodność. Wernisaż wystawy zaplanowany jest na 29 listopada o godzinie 18:00, a sama wystawa będzie czynna przez cały grudzień 2024. Wszystkie szczegóły dotyczące projektu Wyjątkowe Historie Dostępne znajdują się na stronie www.okn.edu.pl. Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury oraz Miasta Kraków. Projekt realizowany w ramach programu Kultura Dostępna 2024.

POZOSTAŁ PEWIEN NIEDOSYT

POGOŃ GRODZISK MAZ. - HUTNIK 1-1 (0-1)

0-1 - Sowiński (24), 1-1 - Sommerfeld (67).

HUTNIK: Frątczak - K. Głogowski, Tarasovs, Daniel Hoyo-Kowalski, Jania - Słomka (76. Ikwuka), Urbańczyk, Miśak, Górski (68. Belycz), Sowiński - M. Głogowski.

Sędziował: Kornel Paszkiewicz (Wrocław). Żółte kartki: Korczakowski - Sowiński. Widzów: 1000.

Trudno byłoby wcześniej spotkać kogoś, kto wierzyłby, że piłkarzy z Suchych Stawów czeka łatwy występ na Mazowszu. Wszak przyszło im się mierzyć z niepokona-

nym liderem II ligi. Tymczasem po skończonym meczu czuć było pewien niedosyt - zwłaszcza ze strony tych, którzy byli na miejscu - że hutnicy tylko zremisowa-

li. Podkreślano, że przed przerwą mogli uzyskać korzystniejszy wynik. Prezentowali się wtedy lepiej od miejscowych - chociaż oni nieźle grali i też nieraz atakowali hutniczą bramkę, trafiając m.in. w poprzeczkę - stwarzając sobie więcej sytuacji. Po jednej z nich Mateusz Sowiński ograł przeciwną obronę, uzyskując prowadzenie. I goście jeszcze dalej szli do ataku, zatrudniając golkipera Pogoni.

Po zmianie stron z lepszej strony pokazał się zespół lidera, który uzyskał przewagę. Krakowianie również się starali i mecz dalej był z obu stron dobrym widowiskiem, ale lepiej szło ekipie lidera. I niestety, zdołała wyrównać. Dorian Frątczak sparował pierwsze uderzenie, ale dobitka Kacpra Sommerfelda znalazła się w siatce. Pogon uzbierała - 40 pkt. Hutnik wrócił na czwartą pozycję - 26 pkt. **(dan)**

Z NOTESU KIBICA

8.11 (piątek) - godz. 19, II Liga Małopolska - grupa centrum, siatkówka kobiet: Sparta - Sals Kraków (hala ZSOS 2, os. Teatralne 35)

9.11 (sobota) - godz. 10, piłkarska Małopolska Liga Juniorów: Wierzysta Kraków - Hutnik

9.11 (sb) - godz. 11, piłkarska klasa A - grupa III: Ekler Baranówka - Zawisza Sulechów; godz. 14: Sparta Skrzyszowice - Zwierzyński Kraków

9.11 (sb) - godz. 12, II liga piłki nożnej: Hutnik - Podbeskidzie Bielsko-Biała

9.11 (sb) - godz. 12, piłkarska Centralna Liga Trampkarzy - grupa D: Puszcza Niepołomice - Sandecja Nowy Sącz

9.11 (sb) - godz. 12, piłkarska klasa okręgowa - grupa II: Bibiczanka Bibice - Grębałowianka; godz. 13: Bronowianka Kraków - Wanda

9.11 (sb) - godz. 12, piłkarska klasa B - grupa I: Strażak Goszcza - Wierzbowianka Wierzbno

9.11 (sb) - godz. 13, piłkarska klasa okręgowa - grupa III: Partyzant Dojazdów - Gdovia Gdów; godz. 18: Złomex Branice - Orzeł Myślenice

9.11 (sb) - godz. 13, piłkarska klasa B - grupa wielicka: Batory Wola Batorska - Wieliczanka Wieliczka, Wiarusy II Igołomia - Rożnowa

9.11 (sb) - godz. 16, I Liga Małopolska siatkówki mężczyzn: Hutnik - GKPS Gorlice (hala SP 89, os. Piastów 34 A)

9.11 (sb) - godz. 17, piłkarska Centralna Liga Juniorów Młodszych - grupa wschodnia: Hutnik - Stal Rzeszów

10.11 (niedziela) - godz. 11, piłkarska Małopolska Liga Juniorów Młodszych: Wanda/Progres - Kalwarianka

10.11 (nd) - godz. 11, piłkarska klasa B - grupa wielicka: Kosynierzy Łuczyce - Agricola Klimontów, Lesisko - Trątnowianka Trątnowice (dawne boisko Sparty za zakładami tytoniowymi)

10.11 (nd) - godz. 12, piłkarska klasa A - grupa III: Podgórze Kraków - Galicja Raciborowice

10.11 (nd) - godz. 13, piłkarska klasa B - grupa wielicka: Błyskawica Wyciąże - Contra Sułków

10.11 (nd) - godz. 14.30, V liga piłki nożnej - grupa zachodnia: Hutnik II - Victoria Jaworzno

AMBITNA PUSZCZA, A LIDER NIE

PUSZCZA NIEPOŁOMICE - LECH POZNAŃ 2-0 (2-0)

1-0 - Szymonowicz (33), 2-0 - Kosidis (44).

PUSZCZA: Komar - Craciun, Sołowiej (46. Mroziński), Jakuba, Abramowicz - M. Stępień (74. Siemaszko), Lee, Szymonowicz (66. Hajda), Serafin, Cholewiak (74. Błagaić) - Kosidis (89. Radecki).

Sędziował: Paweł Raczkowski (Warszawa). Żółte kartki: Szymonowicz, Sołowiej, Abramowicz, Serafin, Hajda, Siemaszko - Alfonso Sousa; czerwona kartka: Gurgul (23, faul taktyczny). Widzów: 2266.

Głośno było o tym meczu po jego zakończeniu. Powody były dwa. Zakończył się bowiem niespodziewaną wygraną gospodarzy - Lech jednak potrafi zawodzić w starciach ze słabszymi rywalami - a powody tego widziano przede

wszystkim w czerwonej kartce dla Michała Gurgula. Jak wielu „ekspertów” uparcie twierdzi niesprawiedliwej. Tyle, że poznański zespół niewiele po niej zrobił, żeby przynajmniej nie przegrać, a już nic, aby doprowadzić do zwy-

cięstwa. Nieraz przecież zespoły grające w osłabieniu, zwłaszcza te z aspiracjami, ambitnie walczą i kończą występ z kompletem punktów. Jak zaznaczyła oficjalna strona Lecha, „nie było nawet ambicji, żeby coś zmienić”.

Nie zabrakło jej drużynie z Niepołomic - mimo, iż w tygodniu grała mecz pucharowy z drugiej strony kraju, a poznaniacy nie - która w tym sezonie jeszcze choćby tyle nie biegała (123, 51 km). Nie odpuszczała choćby na moment, walcząc w każdym miejscu boiska. - Byliśmy cierpliwi, choć zdawa-

liśmy sobie sprawę z trudności. Czerwona kartka ułatwiła nam zadanie, ale nie zmieniła naszego pomysłu. Chcieliśmy wpuścić przeciwnika na naszą połowę, dać mu grać i zabierać piłki. W ten sposób graliśmy niejedyn mecz i będziemy to kontynuować - mówił trener Tomasz Tułacz.

„Zubry” z ostatniego miejsca przesunęły się na szesnaste - 11 pkt. Lech pomimo porażki utrzymał się na fotelu lidera ekstraklasy - 31 pkt. Przed Puszczą teraz krótki wyjazd, gdyż do Stali Mielec.

(dan)

ZAGRAJĄ W 1/8 PUCHARU

KOTWICA KOŁOBRZEG - PUSZCZA NIEPOŁOMICE 0-1 (0-0)

0-1 - Siemaszko (53).

PUSZCZA: Perchel - Mroziński, Craciun, Jakuba, Abramowicz - Lee (82. Walski), Serafin, Sołowiej, Radecki (46. Błagaić), Tomalski (46. Kosidis) - Siemaszko (70. Cholewiak).

Sędziował: Sylwester Rasmus (Toruń). Żółte kartki: Bykowski, Jonathan Junior - Sołowiej, Radecki,

Kosidis, Abramowicz. Widzów: 300.

Piłkarzom z Niepołomic w me-

czach ekstraklasy długo się nie wiodło, ale 1/16 Pucharu Polski to oni byli faworytami. Gospodarze bowiem występują poziom niżej, a do tego jest u nich ostatnio sporo zamieszania. Właściciel od dawna nie płaci i jak wiele wskazuje mogą oni jeszcze długo czekać na pieniądze. Jeśli je w ogóle kiedykol-

wiek zobaczą. W Puszczy takich problemów nie ma, a do tego jej gracze koniecznie chcieli w końcu wygrać. Bramkę zdobyli po rzucie różnym, czego w lidze ostatnio im się nie udawało. Teraz w 1/8 PP zmierzą się za miesiąc z Sandecją Nowy Sącz.

(dan)

ZATAKOWALI SĘDZIEGO I PIŁKARZY

Piłkarze beniaminka II ligi, Pogoni Grodzisk Mazowiecki, mogą jesienne występy uznać za bardzo udane. Do tej pory nie przegrali żadnego spotkania i przez większość czasu plasują się na pierwszym miejscu, poza trzytygodniową przerwą.

Na 16 dotychczasowych występów aż dwanaście zakończyli zwycięstwami. Jednak ich kibiców zdaje się to nie satysfakcjonować. Można się o tym było przekonać w minionym weekend na tamtejszym stadionie, podczas zakończonego remisem spotkania z Hutnikiem. W doliczonym czasie jeden z kibiców opluł sędziego liniowego, a potem oblał piwem. To samo spotkało szykującego się do wykonania rzutu różnego piłkarza z Nowej Huty, Jewhenija Belycza, ale zamiast piwem oblały został wodą.

Trzeba jednak przyznać, że reakcja Pogoni była natychmiastowa. Obaj osobnicy, którzy dopuścili się tych czynów, zostali ukarani dwuletnim zakazem stadionowym, a zająć ma się nimi jeszcze policja. „(...) Jesteśmy zażenowani całą sytuacją i jest nam wstyd, że do takiej sytuacji doszło na naszym stadionie” - można przeczytać w oświadczeniu klubu. **(dan)**

PODRÓŻ KIBICÓW Z PRZYGODĄ

Grupa sympatyków Hutnika udała się na ostatni wyjazd piłkarzy wynajętym autokarem. W trasę ruszyli ponad pięć godzin przed meczem z Pogonią.

Czasu na dojazd było więc sporo, bo w stronę Mazowsza wiedzie dobra dro-

ga. Jednak podczas podróży pojazd zaczął szwankować i ostatecznie zatrzymał się 20 km przed Grodziskiem. Wydawało się, że kibice z Nowej Huty dotrą na spotkanie mocno spóźnieni, ale udało się im skontaktować ze znajdującą się na stadionie klubową ekipą. Decyzja była błyskawiczna i Hutnik wysłał po swoich sympatyków klubo-

wy autobus, dzięki czemu znaleźli się na trybunach 15 minut po rozpoczęciu gry.

Po meczu czekali na powrót tylko godzinę. Przezorny kierowca - który wiozł ich w tamtą stronę - kiedy tylko pojawiły się problemy od razu poinformował firmę, a ta wysłała drugi autokar. **(dan)**

Z PIŁKARSKICH BOISK

- Kmita Zabierzów 1-1 (1-1): Obrzud. Prowadzi Hutnik II - 31 pkt, Sokół jest ostatni - 8.

Klasa okręgowa - grupa II. Wanda - Tramwaj 4-1 (1-1): Pasionek, Bagnicki 2, Kwaśniewski; Grębałowianka - Piast Wołowiec 2-1 (0-1): Pacyga, Kwater. Prowadzi Orzeł Piaski Wielkie - 24 pkt, 3. Wanda - 22, 8. Grębałowianka - 14.

Klasa okręgowa - grupa III. Orzeł Myślenice - Partyzant Dojazdów 3-2 (2-2): Wilk, Gołąb; Wiarusy Igołomia - Górnik Wieliczka 1-3 (1-2): Chmielek; Wróblowianka - Złomex Branice 1-3 (0-2): Król, Krzyżak 2. Pierwszy jest Złomex - 31 pkt, 6. Partyzant - 20, 9. Wiarusy - 12.

Klasa A - grupa III. Fairant Kraków - Ekler Baranówka 1-0 (0-0); Zawisza Sulechów - Szreniawa Koszyce 4-0 (0-0): Krokosz, Rzeźnik, Nikodem, Maślanka; Galicja Raciborowice - Sparta Skrzyszowice 2-1 (2-1): P. Jarosz 2 - Hanek. Na pierwszym miejscu pozostał Nadwiślan Kraków - 28 pkt, 7. Galicja

- 16, 9. Zawisza - 14, 12. Szreniawa - 6, 13. Ekler - 4, 14. Sparta - 4.

Klasa A - grupa wielicka. Nadwiślanka Nowe Brzesko - Strażak Kokotów 5-1 (1-0): Mietła 2, Warykiewicz, Klim, Kowalski (plus trzy asysty); Dąb Zabierzów Bocheński - Piast Łapanów 1-2 (0-1): Łowkin. Pierwsza jest Iskra Zakrzów - 34 pkt, 2. Nadwiślanka - 30, 14. Dąb - 7.

Klasa B - grupa I. LKS Polanowice - Lesisko 4-2, Trątnowianka - Kosynierzy Łuczyce 0-4, Cobra Wężeńców - Strażak Goszcza 1-1. Na czoło tabeli powrócił Niedźwiedź II - 30 pkt, 4. Kosynierzy - 21, 5. Strażak - 19, 13. Lesisko - 0.

Klasa B - grupa wielicka. Rożnowa - Batory Wola Batorska 0-2, Wawrzynianka - Wiarusy II 2-4, pauzowała Błyskawica Wyciąże. Najwyżej znajdują się Wiarusy II - 22 pkt, 2. Batory - 21, 7. Wawrzynianka - 18, 8. Błyskawica - 15. Do rozegrania tej jesieni pozostała tylko kolejka. **(dan)**

NAJLEPSZY CZAS NA SZCZEPIENIA!

Rozmawiamy z prof. dr hab. n. med. Adamem Antczakiem, kierownikiem Kliniki Pulmonologii Ogólnej i Onkologicznej Uniwersytetu Medycznego w Łodzi

+ Można by powiedzieć, że nadzedł już sezon infekcyjny. Dookoła wszyscy kaszlą, kichają, pociągają nosami. Panie Profesorze, jakie choroby grożą nam tej jesieni?

- Sezon infekcyjny w tym roku zaczął się bardzo wcześnie. Już w sierpniu mieliśmy wzrost zachorowań na COVID-19 i niemalą liczbę zakażeń wirusem grypy, a także innych zakażeń układu oddechowego. Pojawiły się na przykład zakażenia wywołane przez Mycoplasma pneumoniae, które na ogół latem prawie w ogóle nie występują. Teraz liczba dzienna zakażeń COVID-19 jest zmienna, ale pozostaje wysoka, grypa powoli się rozwija i pewnie osiągnie swoją kulminację w styczniu, lutym i marcu. Do tego dochodzą zakażenia wirusem RSV, który jest bardzo niebezpieczny dla całej populacji, szczególnie dla seniorów oraz maluchów: noworodków i niemowlaków. Nie można też zapominać o zakażeniach bakteryjnych, na przykład o pneumokokach. Przed nami listopad, czas który wyjątkowo sprzyja zakażeniom: niska temperatura powietrza, spotkania rodzinne, zanieczyszczenie powietrza wynikające z palenia w piecach węglem oraz innymi nieekologicznymi substancjami.

+ W jaki sposób możemy się chronić przed infekcjami? Jak wzmacniać odporność?

- Po pierwsze mamy profilaktykę swoistą, czyli szczepienia, a po drugie nieswoiste zachowania, czyli takie, które mają chronić nas przed zakażeniem poprzez właściwy, zdrowy tryb życia. Trzeba zadbać o zdrowie. Ciepłe ubrania i czapka w chłodne dni, a na co dzień zdrowe odżywianie: owoce, warzywa, witaminy, soki. To wszystko ma bardzo duże znaczenie. Jednak najważniejsze to fakt, że nic nie zastąpi szczepień ochronnych, są one najlepszą metodą profilaktyki przeciw sezonowym zakażeniom.

+ Na co się szczepić? Czy to dobry moment by skontaktować się z lekarzem rodzinnym i podjąć decyzję?

- Teraz, jesienią, chodzi przede wszystkim o szczepienie przeciw grypie i COVID-19. Szczepionki przeciw COVID-19 są już dostępne i zachęcam do przy-

jęcia dawki przypominającej. Covid to choroba, która ciągle jest z nami. Każdego dnia rejestrujemy ponad tysiąc oficjalnych zakażeń, o nieoficjalnych nawet nie wspomnę. W szpitalach codziennie notujemy zgon z powodu COVID-19. Warto też wymienić szczepienia, które nie są sezonowe, ale przy okazji można je wykonać. Chodzi o jednorazowe szczepienie przeciw pneumokokom, jak również szczepienie przypominające przeciw krztuścowi, które należy przyjmować raz na 10 lat. Wszystkie wymienione szczepienia można wykonać właściwie w jednym czasie i w jednym miejscu.

+ Panie Profesorze, dlaczego seniorom spada odporność?

- Starsi pacjenci to rzeczywiście grupa bardzo mocno narażona na zachorowania i ciężki przebieg zakażeń. Wraz z wiekiem starzejemy się. To piękne słowo „starzenie” obejmuje nie tylko skórę, która staje się wiotka. Dotyczy nie tylko układu ruchu czy kręgosłupa, ale obejmuje także immunostarczenie się. Odporność osoby starszej jest osłabiona poprzez słabszą produkcję przeciwciał odpornościowych, to sprawia, że z wiekiem dochodzi do szybszego namnażania się wirusów czy bakterii wewnątrz organizmu.

+ Jakie konsekwencje mogą wystąpić w wyniku infekcji u seniorów?

- Następstwa zdrowotne są dużo bardziej niebezpieczne niż u ludzi młodych. Częściej dochodzi do ciężkiego przebiegu choroby, występują covidowe, grypowe lub pneumokokowe zapalenia płuc, a ich konsekwencją może być niewydolność oddechowa, konieczność hospitalizacji, pobyt na intensywnej terapii, a nawet zgon. Zdarzają się również takie powikłania, których zwykle nie kojarzymy z zakażeniem, np. sercowo-naczyniowe. Infekcje wiodą do udarów mózgu, do zawału serca, czy do dekomensacji wydolności serca. Poza tym, u osób starszych bardzo często dochodzi do pogorszenia funkcji ośrodkowego układu nerwowego. Pacjenci mają gorszą pamięć, łatwiej zapominają, nie są w stanie pewnych informacji przyswoić. Czyli zakażenia wiodą do otępień!

+ Panie Profesorze, w wypadku osób starszych często mówi się o chorobach przewlekłych, a także o wielochorobowości. Na ile choroby zakaźne zaburzają leczenie chorób podstawowych

u takich pacjentów?

- Wielochorobowość to zjawisko powszechne u osób w podeszłym wieku. Łatwo to zapamiętać: w grupie 65+ około 65% osób cierpi na co najmniej dwie współwystępujące choroby. Przeważnie są to przewlekłe schorzenia układu oddechowego, serca, cukrzyca, osteoporoza lub przewlekła choroba nerek. Jeśli do tego dodamy kwestię wieku, to już mamy „mieszankę wybuchową”. Pacjent z cukrzycą, otyłością lub POChP łatwiej się zakaża i ciężiej choruje. Idealnym przykładem jest niezwykle agresywny wirus RSV. Jest groźniejszy niż wirus grypy! To taki „zawodnik wagi ciężkiej”, dający u osób starszych liczne powikłania. W przypadku RSV nie mamy leczenia swoistego, ale mamy szczepionki.

+ A półpasiec?

- O półpasću wciąż mówi się za mało. Nie zdajemy sobie sprawy z faktu, że wcale nie musi być łagodną chorobą – często niesie ze sobą różne następstwa. To choroba, która nie jest zakażeniem de novo. Nie zakażamy się nowym wirusem, tylko w sytuacji obniżenia odporności reaktywujemy wirus, który już w nas jest. Co ważne, sam półpasiec może mieć bardzo poważny przebieg, zwłaszcza w przypadku głowy, szyi, a także w obrębie klatki piersiowej. Najgroźniejsza jest postać rozsiana. Starsze osoby z chorobami układu oddechowego naprawdę chorują ciężko. Bardzo ważnym, niedocenianym społecznie następstwem półpasca jest neuralgia popółpaścowa. Zwykle w czasie choroby zaczyna nas boleć pewne konkretne miejsce, zdarza się, że ten ból utrzymuje się miesiącami czy latami po ustąpieniu ostrej fazy choroby obniżając znacząco jakość życia.

+ Można temu zapobiec?

- W przypadku półpasca dysponujemy lekami, ale działają one słabo, więc zdecydowanie lepiej zapobiegać poprzez szczepienia. To znacznie łatwiejsze, tańsze, no i chroni nas nie tylko przed zachorowaniem. Istotniejsze jest to, że nawet jeśli nam się przydarzyło takie zakażenie, to choroba będzie miała charakter łagodniejszy i nie będzie prowadziła do powikłań i długotrwałych następstw.

+ Szczepienia przeciw RSV oraz przeciwko półpaścowi od 1 października ubiegłego roku są wpisane do programu szczepień ochronnych jako zalecane. Z kolei od 1 stycznia 2024 oso-

by powyżej 65. roku życia ze współchorobowością mogą korzystać z 50% refundacji szczepienia przeciw półpaścowi. Czy to wystarczy?

- Obowiązkowe szczepienia są całkowicie finansowane z budżetu państwa. Szczepionki są kupowane centralnie przez Ministerstwo Zdrowia i dystrybuowane przez sanepidy. W przypadku szczepień zalecanych lek musimy kupić sami. Odpłatności są różne: na przykład szczepienie przeciw grypie jest całkowicie (100%) refundowane dla dzieci i młodzieży do 18. roku życia i dla osób 65+. Natomiast w przypadku szczepienia przeciw RSV nie mamy refundacji w ogóle, co oznacza, że osoby słabsze ekonomicznie nie mogą pozwolić sobie na taką profilaktykę. Z kolei szczepienie przeciw półpaścowi jest w połowie refundowane dla osób 65+ ze współchorobowością. To bardzo ważne, i to dobry krok w kierunku pełnej refundacji dla tej grupy wiekowej. Bardzo chcielibyśmy, żeby nie było wykluczenia ekonomicznego w zakresie dostępu do szczepień, i w ogóle – do leków.

+ Według Pana, jakie szczepienia bezwarunkowo powinny się znaleźć na wykazie bezpłatnych leków dla seniorów powyżej 65 roku życia, tzw. liście „S”?

- Tych szczepień wcale nie jest bardzo dużo. COVID-19, grypa i pneumokoki to trzy szczepienia, które już są bezpłatne dla pacjentów ze wskazaniami. Dodalibyśmy jeszcze RSV, półpasiec i krztusiec. Ta ostatnia pozycja to naprawdę niewielki koszt na poziomie państwa, ponieważ doszczepiamy się raz na 10 lat. Mało, że nie byłby to wielki uszczerbek dla budżetu – wprost przeciwnie – to inwestycja, jako że osoby starsze chorują na krztusiec bardzo ciężko. Zaledwie sześć szczepień, a jakże istotna rzecz. Pamiętajmy, każda złotówka wydana na szczepienia i profilaktykę przynosi kilkanaście, do nawet 33 złotych oszczędności dla budżetu państwa.

+ Wszystko to, o czym Pan Profesor mówi, wpisuje się w zjawisko zwane z języka angielskiego ageizmem, czyli wykluczanie osób starszych. Czy obserwuje Pan takie sytuacje w ochronie zdrowia?

- Wykluczanie osób starszych to nic nowego. Dzisiaj jednak potrafimy je nazwać i możemy się mu przeciwstawić. Uważam, że z biegiem czasu nasz świat zmienia się na lepsze. Pamię-

tajmy, że jeszcze 20 lat temu pacjent 65+ nie mógł liczyć na pewne procedury medyczne, był po prostu za stary. W tej chwili takiej bariery wiekowej, oczywiście, nie ma, ale pamiętajmy, że dostęp np. do szczepień czy do profilaktyki dla seniorów jest wciąż ograniczony.

Jeden z moich kolegów, wysportowany 50-latek, powiedział mi kiedyś, że wykluczono go z zawodów sportowych, gdyż w danej dyscyplinie określono limit wiekowy na mniej niż 50 r.ż. To jest właśnie czysty ageizm i tutaj zmiany są konieczne. Do tego aktualnie dochodzi wykluczenie cyfrowe. Mamy przecież elektroniczne zapisy do lekarzy lub na badania, e-recepty, kody, e-skierowania i IKP, czyli indywidualne konta pacjenta. Wprawdzie w tej chwili wchodzi w wiek emerytalny cała grupa ludzi, którzy byli aktywni zawodowo i stosunkowo młodzi w latach 90-tych, czyli w początkach ery cyfrowej, więc to zjawisko z czasem będzie marginalizowane, ale teraz stanowi poważny problem.

+ Czy według Pana seniorzy powinni mieć ułatwienia w dostępie do szczepień? O refundacji już Pan wspomniał, ale jest jeszcze szereg innych barier.

- Oczywiście. Pieniądze to jedno i zniesienie przeszkód finansowych jest niewątpliwie bardzo ważne. Ale są jeszcze bariery organizacyjne i techniczne. Dążymy do tego, aby szczepienie odbywało się w jednym miejscu i czasie, bez konieczności wędrowania do apteki po lek i powrotu do poradni. Poza tym, można podać kilka szczepień jednocześnie, nie ma żadnego powodu, żeby szczepień nie łączyć ze sobą. Takim miejscem może być POZ, gdzie można byłoby zapłacić za szczepionki nierefundowane. Albo apteka, w której można kupić szczepionkę albo uzyskać ją w ramach 100% refundacji, i od razu, na miejscu, zaszczepić się. Tak byłoby najprościej. Dzisiejszy system powoduje, że jedne osoby nie mają siły, a inne czasu, żeby tę skomplikowaną drogę przejść. To wszystko sprawia, że wyszczepialność w naszym kraju jest niska, a przecież powinno nam zależeć, żeby jak najwięcej osób się szczepiło. Zwłaszcza seniorzy. Będą żyli dłużej i będą żyli lepiej. To jest bardzo istotne. + Bardzo dziękujemy za rozmowę.

(f, Stowarzyszenie Dziennikarza dla Zdrowia)

Pleszowski grób kultury badeńskiej i naczynia tej kultury.

TAJEMNICA BADEŃSKICH CMĘTARZY

Kultura badeńska to jedna z kultur europejskiego neolitu. Jej nazwa pochodzi od miasta Baden w Austrii. Ludność tej kultury, w końcu IV tysiąclecia i na początku trzeciego tysiąclecia pne., zamieszkiwała tereny obecnych Węgier, Austrii, Czech, Słowacji oraz południowej Polski. Mimo odkrycia ponad 160 osad badeńskich w Małopolsce i na Śląsku, brakuje jednak cmentarzy. Jak dotąd odnaleziono tylko pojedyncze groby.

Archeolodzy badający okres neolitu w Polsce nie widzą dużych różnic między kulturą badeńską a innymi kulturami tego czasu. Posługiwali się podobnymi narzędziami, budowali podobne domy, wykonywali w porównywalnej technologii naczynia z gliny. Istotna różnica istniała w ilości odnalezionych cmentarzy. Krytycy mogą stwierdzić, że wynika to z nieodpowiednich metod badawczych. Cmentarze istnieją, tylko archeolodzy mają pecha. Jest jednak mało prawdopodobne, ponieważ przy okrywanych dotąd osadach innych grup (kultur) znajdują się również miejsca pochówków. Jak sprawy chowania zmarłych wyglądały na południe od Polski? Zasadniczo inaczej niż u nas. Na terenie Węgier i Austrii znaleziono liczne cmentarzyska badeńskie. Niektóre liczyły nawet ponad 400 grobów (Budakalasz-Luppa), zaś miejsc pochówku z kilkudziesięcioma zmarłymi odkryto wiele. Dominującym obrządkiem pogrzebowym był szkieletowy. Zmarłych układano na prawym lub lewym boku, a czasami w pozycji wyprostowanej. W „dalszą drogę” do grobu wkładano naczynia i narzędzia (krzemienne i kościane), ozdoby miedziane. Jeden ze zmarłych miał okrutne na nasze czasy wyposażenie, mianowicie oprócz dwóch naszyjników miedzianych i jednego z kłów zwierzęcych, u jego stóp położono pięć czaszek dziecięcych. Interesujące wydają się być też pochówki ludzi ze zwierzętami. W Alsónémedi grób zawierał szczątki kobiety i mężczyzny, w pozycjach skurczonych, zwróconych do siebie przodem. Nad ich głowami ułożo-

no w podobny sposób bydłęta. Wydaje się, że odjechali w zaświaty kierując pojazdem ciągnionym przez zwierzęta. Odmienność tej kultury na terenach naddunajskim wyrażała się też m.in. w sporym udziale (1/4) obrządku ciała-palnego. Szczątki zmarłych w tym obrządku umieszczano w urnach, które zakopywano w ziemi. Cmentarze i pojedyncze pochówki znajdowały się zarówno w obrębie osad jak i poza nimi. Czasami w centralnej części dużych cmentarzysk znajdował się najlepiej wyposażony pochówek, być może wodza wioski lub rodu.

Grobów kultury badeńskiej na obszarze Polski znaleziono niewiele, zaledwie kilka. Najwięcej z nich odkryto na terenie Nowej Huty: dwa w Zesławicach i dwa w Pleszowie. Wynika to zapewne z faktu, iż obszar ten jest najlepiej przebadany pod względem archeologicznym. Wszystkie nowohuckie groby są szkieletowe. W trzech zmarli leżą w pozycji skurczonej, a w czwartym w wyprostowanym. Zmarłych wyposażono w liczne naczynia i ich fragmenty, narzędzia krzemienne i kościane, muszle, kości zwierzęce (być może posiłek zmarłego). Pleszowskie groby odkryto na stoku terasy nadzalewowej Wisły w miejscu, gdzie obecnie mają swoją siedzibę liczne firmy, a kiedyś baraki nazywane popularnie Meksykami. Zesławickie znaleziska były na terenie dawnej kopalni gliny dla cegielni.

Luka w ilości grobów w stosunku do terenów zakarpacczych może oczywiście wynikać z braku szczęścia badawczego i gdzieś istnieje duży, liczący kilkaset pochówkowy cmentarz, na którym składano zmarłych. Można też domniemywać, że większość zmarłych z terenu Polski spalano i ofiarowano Wiśle. Mało prawdopodobna wydaje się teza o odwożeniu zmarłych do miejsca pochodzenia, gdzieś nad Dunaj. Może zmiana metod badawczych odkryje tę zagadkę.

Janusz Bober
Ryc. Małgorzata
Byrska-Fudali

Z KRONIKI POLICYJNEJ

ZATRZYMANO SPRAWCÓW PODPALENIA KWIACIARNI W GRĘBAŁOWIE

W miniony wtorek 22 października, dyżurny Komendy Miejskiej Policji w Krakowie otrzymał zgłoszenie o pożarze wiaty ze zniczami przy jednym z nowohuckich cmentarzy. Na miejsce zdarzenia natychmiast skierowano policjantów Wydziału Sztab Policji krakowskiej komendy, którzy zastali na miejscu gaszących pożar strażaków. Następnie przybyli śledczy wraz z technikiem kryminalistyki, którzy zabezpieczyli ślady. Po wykonanych czynnościach, zabezpieczeniu zapisu z monitoringu, prowadzący postępowanie policjanci Komisariatu Policji VII w Krakowie, wytypowali mężczyzn podejrzewanych o podpalenie punktu handlowego.

W miniony czwartek kryminalni zatrzymali dwóch mieszkańców Krakowa w wieku 43 i 45 lat, podejrzanych o podpalenie kwaciarni, w której znajdowały się między innymi stroiki ze sztucznych kwiatów, znicze oraz świeże kwiaty. Mężczyzn przewieziono do Komisariatu VII, gdzie po przeprowadzonych czynnościach, dzięki zebranemu materiałowi dowodowemu, usłyszeli zarzuty uszkodzenia mienia. Prokurator, zastosował wobec podejrzanych środki zapobiegawcze w postaci zakazu opuszczania kraju, zakazu kontaktowania się i zbliżania do pokrzywdzonych oraz dozoru policyjnego. Mężczyznom grozi kara do 5 lat pozbawienia wolności, a w związku z tym, że działali w warunkach recydywy, wymiar kary może być wyższy. 43-latek oraz 45-latek odpowiedzą teraz przed sądem.

DZIECIŃSTWO BEZ PRZEMOCY

Spotkanie policjantów z komisariatu III w ramach ogólnopolskiej kampanii „Dzieciństwo bez Przemocy”. Krakowscy policjanci od wielu lat uczą młodzież jak rozpoznawać przemoc, jakie są jej rodzaje, jakie konsekwencje ponosi sprawca i jaki wpływ na ofiarę mają zachowania przemocowe. Włączając się w ogólnopolską kampanię „Dzieciństwo bez przemocy”, policjanci z Komisariatu III uczestniczyli w festiwalu organizowanym na terenie jednej z krakowskich szkół podstawowych i przybliżali dzieciom oraz ich opiekunom zagadnienia z tej tematyki. Funkcjonariusze Komisariatu Policji III w Krakowie włączyli się w ogólnopolską kampanię „Dzieciństwo bez przemocy” organizowaną przez Fundację Dajemy Dzieciom Siłę wraz

z Krajową Koalicją na rzecz Ochrony Dzieci. W ramach tej kampanii 26 października br. funkcjonariusze wzięli udział w „Azorskim Festiwalu”, organizowanym na terenie Szkoły Podstawowej nr 113 i przeprowadzili spotkanie informacyjno-edukacyjne, w trakcie którego poruszone zostały tematy związane z przemocą domową, przemocą rówieśniczą i cyberprzecią. Funkcjonariusze wyjaśniali czym jest przemoc oraz gdzie szukać pomocy gdy się jej doświadcza. Oprócz dawki wiedzy, najmłodszy uczestnicy spotkania wzięli udział w konkursie, którego celem było przedstawienie w formie rysunku ich wizji szczęśliwego dzieciństwa. Każdy z uczestników otrzymał nagrodę w postaci odblasku, a starsi uczniowie książeczki i gadżety związane z tematyką cyberprzemocy. Była to również okazja dla opiekunów, którzy mogli zasięgnąć rady o sposobie postępowania w przypadku zaistnienia przemocy wobec ich dziecka. Finał kampanii zaplanowany jest na 19 listopada, w Międzynarodowy Dzień Przeciwdziałania Przemocy wobec Dzieci. Tego dnia o godzinie 17.00, na znak sprzeciwu wobec krzywdzenia dzieci, w całej Polsce fasady budynków oraz innych obiektów architektonicznych zostaną podświetlone na czerwono.

AKCJA „WSZYSTKICH ŚWIĘTYCH”

Komenda Główna Policji przekazała, że 1 listopada policja przeprowadziła łącznie 13 272 interwencje. Podczas działań zatrzymano 240 nietrzeźwych kierowców, 216 osób poszukiwanych i 473 sprawców przestępstw. W 41 wypadkach drogowych rannych zostało 51 osób, z czego jedna osoba poniosła śmierć - dodano.

Jak ustalił dziennikarz Radia Kraków, Patryk Kubiak, w Małopolsce doszło do 7 wypadków, w których poszkodowanych zostało 7 osób. 14 kierowców zatrzymano za jazdę w stanie nietrzeźwości.

Tegoroczne statystyki w niewielkim stopniu różnią się od ubiegłorocznego policyjnego bilansu Wszystkich Świętych na drogach. Informowano wówczas, że tego dnia w wypadkach rannych zostało 46 osób, a dwie osoby zmarły. Zatrzymano też 266 nietrzeźwych kierowców. Tegoroczna akcja policyjna „Wszystkich Świętych” rozpoczęła się we czwartek, 31 października i trwała do 2 listopada. W tym czasie szczególnie na głównych ciągach komunikacyjnych oraz w okolicach cmentarzy pracowały dodatkowe patrole policji. (P)

NA STRAŻY MIASTA

WYBUCH GAZU

Strażnicy miejscy zostali wezwani na ul. Olszańską przez mieszkankę Grzegórzek zaniepokojoną losom osób bezdomnych, przebywających w pobliskim pustostanie, skąd było słychać eksplozję. Przed wskazaną posesją, strażnicy zastali grupę mieszkańców. Jak się okazało, zgromadzili się tam, ponieważ usłyszeli głośny huk. Podejrzewali wybuch gazu, w wyniku którego ktoś mógł ucierpieć. W powietrzu czuć było silny zapach spalenizny, dlatego strażnicy bardzo ostrożnie weszli na teren posesji. Na zewnątrz budynku zastali zdenerwowaną kobietę. Miała widoczne poparzenia na rękach i twarzy. W trakcie udzielania jej pierwszej pomocy poszkodowana poinformowała ich, że wewnątrz przebywa jeszcze jedna osoba. Gdy strażnicy weszli do budynku, okazało się, że znajduje się tam mężczyzna, który nie jest w stanie samodzielnie go opuścić, ponieważ w wyniku eksplozji wyjście zostało zablokowane przez zniszczone elementy konstrukcji - relacjonuje krakowska Straż Miejska w mediach społecznościowych.

Do zdarzenia doszło w piątek (1 listopada) w godzinach porannych przy ul. Olszańskiej na krakowskich Grzegórkach. Wskutek wybuchu - prawdopodobnie gazu - poszkodowani zostali kobieta i mężczyzna przebywający w pustostanie. Pierwsi na miejscu zdarzenia interweniowali miejscy strażnicy, potem działania przejęli strażacy, Zespół Ratownictwa Medycznego oraz policja.

CZYSZCZĄ ULICE I OSIEDLA Z WRĄKÓW

Zardzewiałe, brudne, z przebitymi oponami, ale niektóre na pierwszy rzut oka w niezłym stanie. W ciągu ostatniego miesiąca z ulic Nowej Huty zniknęło 20 nieużywanych od lat samochodów. Tym samym, jak informuje Straż Miejska Miasta Krakowa, mieszkańcy zyskali dodatkowe miejsca parkingowe. „Hip hip HUTA!” - tak swój wpis na facebooku zaczyna Straż Miejska Miasta Krakowa. Jak możemy się dowiedzieć z posta, w ciągu ostatniego miesiąca strażnikom udało się usunąć z ulic Nowej Huty 20 nieużywanych od lat samochodów. To oznacza dodatkowe miejsca parkingowe dla mieszkańców. W jakich lokalizacjach nowohuckanie odzyskali miejsca parkingowe: ul. Kremskiego, 2 x ul. Włodarczyka, ul. Orlińskiego, ul. Nadbrzezie, ul. Centralna, os. Urocze, os. Zielone, os. Słoneczne, 2 x os. 2 Pułku Lotniczego, ul. Karaszewicza-Tokarzewskiego, ul. Stalowa, os. Sportowe, ul. Za Górą, os. Niepodległości, os. Mistrzejowice, os. Strusia, os. Kalinowe

POMAGAJĄ TEŻ ŁĄBĘZIOM

Patrol, w trakcie przejazdu ul. Powstańców Śląskich, zauważył przestraszonego łabędzia na ruchliwej trzypasmowej drodze. Funkcjonariuszki zabezpieczyły ruch, po czym ostrożnie odłowić ptaka i umieścić go w radiowozie. Łabędź został bezpiecznie przewieziony na Bulwary Wiślane, gdzie po opuszczeniu radiowozu radośnie wskoczył do Wisły. (P)

INFORMATOR NOWOHUCKI

SLUŻBY MIEJSKIE I LOKALNE

- Pogotowie Ratunkowe: 999
- Toksykologia: 12 411 99-99
- Straż Pożarna: 998
- Policja: 997
- Policja Nowa Huta: os. Zgody (VIII KP) 12 61-52-910, os. Złotej Jesieni 11C (VII KP) 12 61-52-911, 12 615-33-19.
- Straż Miejska: 986
- Pogotowie gazowe: 992
- Pogotowie dźwigowe: 12 644-23-08
- Pogotowie c.o.: 12 644-38-46
- Wodociągi: 12 648-28-61
- Pogotowie ADREM (elektr., c.o., wod.-kan.-gaz): 12 644-19-69, 12 643-27-43.
- Pogotowie elektryczne dla os. Oświecenia: 12 647-05-65 w dni powszednie i 12 647-15-87 w dni świąteczne.
- Całodobowy telefon zaufania dla osób z problemem alkoholowym i ich rodzin: 12 411-60-44.

NOCNA I ŚWIĄTECZNA OPIEKA ZDROWOTNA

- Szpital Rydygiera, Kraków os. Złotej Jesieni 1: tel. 12 64-68-792.
- NZOZ OPC, Kraków os. Na Skarpie 66: tel. 12 357-52-48.

DYŻURY APTEK

- Apteka Gemini - godziny otwarcia 7-20 i w sobotę 8-16, os. Kazimierzowskie 30, 31-844 Kraków; tel. 571-601-679;
- Apteka DOZ, czynna całą dobę, os. Centrum A, bl. 3, tel. 800 110 110.

MEDYCYNĄ I ZDROWIE

- Gabinet kardiologiczny, lek. med. Krzysztof Ideć, os. Hutnicze 10/3. Rejestracja: 12 357-36-12
- Kompleksowe leczenie stomatologiczne: leczenie kanałowe, protetyka, implanty. Kraków, os. Słoneczne 11, lokal U 1., Tel. 12 644 89 01, kom. 664 395 417. Pon.-pt. 9.00-19.00. www.bjb.net.pl
- Pracownia USG - lek. med. B. Stępień - os. Handlowe 8, tel. 12 644-78-26 lub 696-047-450: badania jamy brzusznej, tarczycy. Czynna: poniedziałek 12.00-16.00 oraz środa i piątek 9.00-12.00.
- Naprawa protez zębowych, wzmacnianie metalem: tel. 608-205-981

USŁUGI RÓŻNE

- Telewizor, anteny: tel. 12-640-00-42, 609 586 881.
- Usługi szklarskie, oprawa obrazów, os. Jagiellońskie 19, Pawilon Handlowo-Usługowy koło kościoła ARKA (wejście z tyłu). Tel. 12 647-86-50, 504-552-197.
- Przechowalnia rowerów i opon (z możliwością przeglądu, całoroczna). Plac targowy PIAST, paw. 3. Tel. 647-13-88, kom. 0502-730-087.
- Salon fryzjerski „Dorota” (damski, męski, dzieci). Pl. Targowy „Piast”, paw. 26, 27. Tel. 506-529-863.
- Zakład pieczętkarsko-grawerski, Adam Sroka, przeniesiony z os. Niepodległości do Borzęcina 797A. Tel. 14 68-46-756, e-mail: zaklad@odznaki.pl
- Rowery - sprzedaż, części, akcesoria, serwis, naprawy, komis, malowanie ram. FHU „Elmar”, plac targowy PIAST, paw. 3, tel. 647-13-88, kom. 502-73-00-87.
- Montaż anten, naprawa telewizorów wszystkich typów u klienta, tel. 12 640-00-41, 609-586-881.
- Fundacja Więcej Serca. Usługi księgowo - pełny zakres - ceny do uzgodnienia. Os. Złotej Jesieni 15B, lok. 2, tel. 503-602-661.
- Biuro turystyczne Cerro Torre Szkoła Górską. Wyjazdy polskie i zagraniczne, górskie wyprawy, pilotaż i przewodnictwo wycieczek, obozy i kursy wspinaczkowe, szkolenia, kursy pierwszej pomocy. Oferta dla grup, szkół, firm, klientów indywidualnych. Al. Pokoju 82, 501 568 948, www.szkolagorska-cerrotorre.pl
- Wyroby złote i srebrne. Naprawy. Grawerowanie. Skup złota i srebra. Upominki komunijne. Ceny producenta. Bięńczycki pl. Targowy 5, tel. 12 685-53-80.

USŁUGI MOTORYZACYJNE

- Firma Autokomputer, Janina Walasek. Badania techniczne pojazdów do 3,5 ton (przeglądy rejestracyjne): okresowe, zasilanych gazem, rejestrowanych po raz pierwszy za granicą, powypadkowych. Komputerowy system pomiaru i kontroli układów jezdnych samochodów osobowych i busów oraz ich regulacja. Komputerowy pomiar sprawności amortyzatorów. ul. Makuszyńskiego 9B, tel. 12 644-18-80, 12 684-19-00 (01, 02), pon.-pt. 8.00-18.00. www.stacja-au-

tokomputer.pl E-mail: autokomputer@op.pl.

- Automyjnia i studio detailingu „Splasz”. Mycie ręczne. Całodobowy parking. Ul. Fatimska 6, tel. 644-72-39.
- Złomowanie samochodów, wystawianie zaświadczeń, transport, tel. 12 681-01-41, 0605-100-845.

KWIACIARNIE

- Kwiaciarnia „KALINA”, os. Centrum D1, czynna od pn. do pt. w godz. 8-19, w soboty 8-17, w niedziele 9-15. Zamówienia z dostawą do domu. Tel. 12 644-33-36.
- Kwiaciarnia „Cupido”, Czynna: pon.-sob. 6.00-19.00, niedziela 9.00-16.00. Zamówienia na telefon. Dowóz w obrębie Krakowa. Wieńce, wiązanki okolicznościowe, bukiety. Pl. Targowy Bięńczyce 6, tel. 641-46-35.

NIEDZIELNE MSZE ŚWIĘTE

- Bazylika w Mogile: 6.30, 8.00, 9.30, 11.00, 12.30, 14.00, 16.30, 18.00.
- Kościół św. Bartłomieja: 10.00, 11.30.
- Szklane Domy: 6.30, 8.00, 9.30, 11.00, 17.00, 19.00, 20.30.
- Arka Pana: 6.30, 8.00, 9.30, 11.00, 12.30, 16.00, 17.30, 19.00.
- Czyżyny: 7.00, 8.30, 10.00, 11.30, 13.00, 18.00.
- Dywizjonu 303: 6.30, 8.00, 9.30, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 19.15.
- Mistrzejowice: 6.30, 8.00, 9.30, 11.00, 13.00, 17.00, 19.00.
- Kalinowe: 7.00, 9.00, 11.00, 13.00, 18.00.
- Wzgórza Krzesławickie: 6.30, 8.00, 9.30, 11.00, 12.30, 16.00, 19.00.
- Boh. Września: 6.00, 7.30, 9.00, 10.30, 12.00, 13.30, 16.30, 18.00, 19.30.
- ul. Bulwarowa: 7.00, 8.30, 10.00, 11.30, 13.00, 18.00, 20.00.
- Teatralne: 7.00, 8.30, 10.00, 11.30, 18.00, 19.30.
- Krzesławice: sobota 17.00, niedziela 9.30.
- Pleszów: 7.30, 11.30.
- Kantorowice: 9.00, 11.00, 19.00, od X do IV - 18.00.
- Ruszcza: 7.00, 9.00, 11.00, 16.00.
- Górka Kościelnicka: 7.00, 12.00.
- Kościelniki: 10.30, 18.30.
- Wolica: 9.00, 18.00.
- Lubocza: 8.00, 10.30, 17.00.

OGŁOSZENIA DROBNE

ANTEN montaż, naprawa telewizorów u klienta. Tel. (12) 640-00-42, 609-586-881.

RTV - telewizory - anteny - serwis profesjonalny od 1985 Tel. 609-719-072.

TAPICER. 784-906-675.

REKLAMA

OTWARTE W KAŻDĄ NIEDZIELĘ

ZAPRASZAMY NA ZAKUPY HURT, DETAL HALA I, HALA II

UL. KRZYWDA 1, 30-710 KRAKÓW

Do wynajęcia lokale handlowe - tel. 602-15-30-88, 12 307-11-20

ZAKŁADY POGRZEBOWE
Przedsiębiorstwa Usług Komunalnych Sp. z o.o.
„Umiera się nie dlatego aby przestać żyć, lecz po to by żyć inaczej”
Paulo Coelho

- ul. Rakowicka 35a, tel. 12/411-47-76, sob. 8.00-14.00
- ul. Reduty 1, tel. 12/411-35-26
- cm. Grębałów, tel. 12/645-31-61
- cm. Podgórze, tel. 12/656-55-11

Wszystkie punkty czynne od pon. do pt. od 7.30 do 15.30
KOMPLEKSOWA OBSŁUGA POGRZEBÓW
BEZGOTÓWKOWE ROZLICZANIE POGRZEBÓW

CORDIA B. KWIECIŃSKA
www.cordia.com.pl
os. Na Skarpie 24 os. Urocze 5
12 644-87-75, 512-179-466
KOMPLEKSOWE
USŁUGI POGRZEBOWE
TANIO - CAŁODOBOWO

Nekrologi i kondolencje

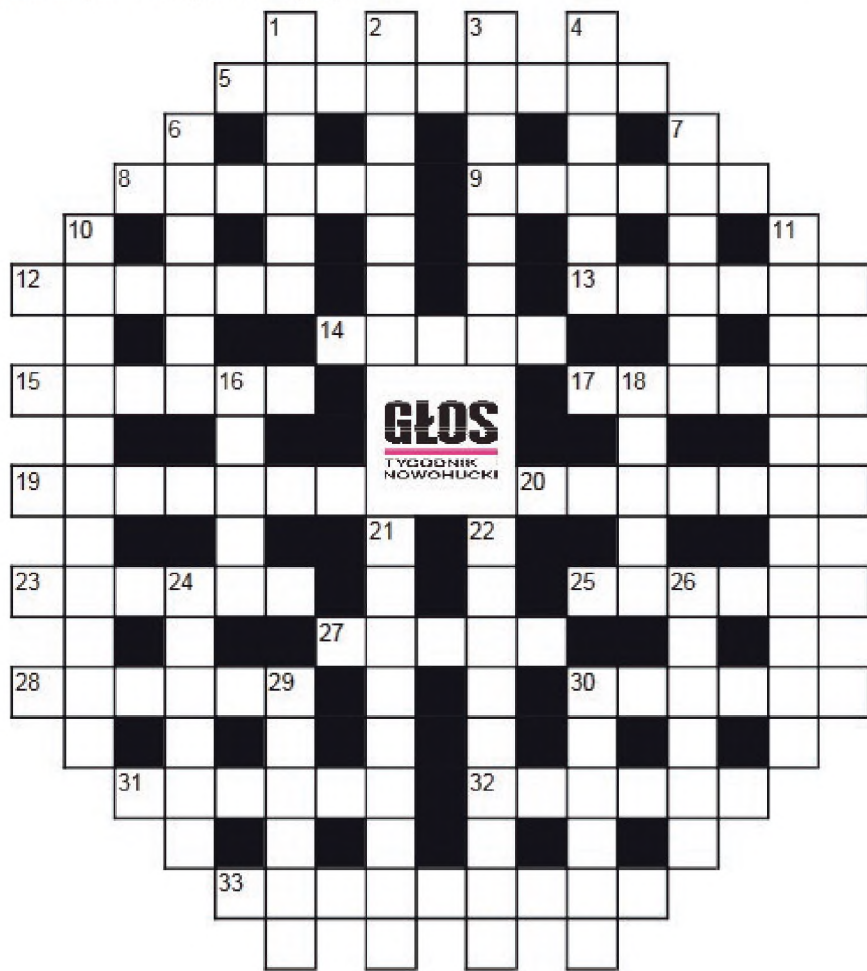
przyjmuje Biuro Ogłoszeń „Głosu”

(al. Jana Pawła II 232 - NCK, p. B201)
tel. 12 643 44 33

POZIOMO: 5. informacja podana do ogólnej wiadomości, 8. powieść Reymonta, 9. w dawnej Polsce zarządzał kopalniami soli, 12. bokserska klamra, 13. ptak podobny do jaskółki, 14. piękny drobiazg, cudenka, 15. lotne cele strzelca sportowego, 17. błady ogień, 19. miasto nad Dnieprem na Białorusi, 20. opieka nad sztuką, 23. stożki usypiskowe w żlebach, 25. wysypisko śmieci koło Wieliczki, 27. zarys, plan, 28. zbiór przepisów organizacji, 30. apel, manifest, 31. zatrucie organizmu spowodowane niewydolnością nerek, 32. alumn, 33. tytuł władców i książąt w Indiach.

PIONOWO: 1. gra na werblu, 2. chorobliwy głód, 3. zewnętrzna warstwa opony, 4. stolica Tajwanu, 6. system rządów w dawnej Turcji, 7. mebel dla urzędnika, 10. sztukmistrz, prestidigitator, 11. brawura, nierozważna zuchwałość, 16. zimowa atrakcja konna z dzwonczkami, 18. mielizna na rzece, 21. stolica Turkmenistanu, 22. podstawa białka, 24. odbicie piłki serwisowej w tenisie, 26. cienki pasek skórzany, 29. afrykański bęben, 30. gospoda.

Rozwiązanie krzyżówki nr 44:

POZIOMO: 5. luteranizm, 8. brokat, 9. sezam, 12. cyrkuł, 13. Reagan, 14. hałda, 15. Krosno, 17. Aladyn, 19. megawat, 20. mizeria, 23. czajka, 25. drenaż, 27. gniew, 28. anemon, 30. rozejm, 31. jagła, 32. salami, 33. ariergarda.

PIONOWO: 1. muskuł, 2. lektorat, 3. mansarda, 4. wiązgar, 6. Mombasa, 7. frykas, 10. gratyfikacja, 11. wyprzedzanie, 16. nawyk, 18. lazur, 21. dinozaury, 22. piedestał, 24. Jamajka, 26. egzema, 29. negliż, 30. rolada.

Odszkodowanie za opóźniony lot

Mój lot z pewnego pozaeuropejskiego kraju Bliskiego Wschodu do Polski z przyczyn leżących po stronie przewoźnika (jedna z europejskich tzw. taniach linii lotniczych) został opóźniony o prawie 4 godziny. Czy mogę domagać się jakiegось odszkodowania? W jaki sposób? Jest taka możliwość, a podstawą do tego są przepisy rozporządzenia WE nr 261/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z 11 lutego 2004 r. ustanawiającego wspólne zasady odszkodowania i pomocy dla pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład albo odwołania lub dużego opóźnienia lotów, uchylające rozporządzenie (EWG) nr 295/91.

W przypadku opóźnienia wynoszącego co najmniej 3 godziny, na podstawie art. 7 ust. 1 ww. rozporządzenia, pasażerowie mogą otrzymać zryczałtowane odszkodowanie w wysokości: a) 250 euro dla wszystkich lotów o długości do 1500 kilometrów; b) 400 euro dla wszystkich lotów wewnątrzspółnotowych dłuższych niż 1500 kilometrów i wszystkich lotów o długości od 1500 do 3500 kilometrów; c) 600 euro dla wszystkich innych lotów niż loty określone w lit. a) lub b).

Wedle art. 7 ust. 2: jeżeli pasażerom zaoferowano, zgodnie z art. 8 rozporządzenia, zmianę planu podróży do ich miejsca docelowego na alternatywny lot, którego czas przylotu nie przekracza planowego czasu przylotu pierwotnie zarezerwowanego lotu: a) o dwie godziny wszystkich lotów o długości do 1500 kilometrów; lub b) o trzy godziny w przypadku wszystkich lotów wewnątrzspółnotowych dłuższych niż 1500 kilometrów i wszystkich innych lotów o długości od 1500 do 3500 kilometrów; lub c) o cztery godziny w przypadku wszystkich innych lotów niż loty określone w lit. a) lub b), przewoźnik lotniczy może pomniejszyć odszkodowanie przewidziane w ust. 1 o 50 proc. Obsługujący przewoźnik lotniczy nie jest zobowiązany do wypłaty rekompensaty przewidzianej w art. 7, jeżeli może dowieść, że odwołanie jest spowodowane zaistnieniem nadzwyczajnych okoliczności, których nie można było uniknąć pomimo podjęcia wszelkich racjonalnych środków. Reklamację do przewoźnika należy wysłać w formie pisemnej, zachowując potwierdzenie jej nadania. Przewoźnicy lotniczy najczęściej dysponują stosownymi formularzami (często online), które pozwalają na szybkie zgłoszenie roszczenia. Powyższe rozporządzenie nie narusza praw pasażerów do dochodzenia dalszego odszkodowania. (sp)

Bogusław Schaeffer i Drzewo Nowej Huty

Zapraszamy do oglądania 804 odcinka Nowohuckiej Kroniki Filmowej. Niewielu nowohucian wie, że w naszej dzielnicy żył i tworzył jeden z najwybitniejszych kompozytorów, muzykologów i dramaturgów drugiej połowy XX w. – Bogusław Schaeffer. Dorobek twórcy Schaeffera jest nie tylko wszechstronny, ale i bardzo bogaty. Spora część utworów (muzycznych i teatralnych) miała już swoje liczne wykonania w kraju i za granicą, są też i takie, które czekają na potencjalnych interpretatorów. Dla upowszechnienia wiedzy o tym artyście Muzeum Nowej Huty udostępniło wystawę poświęconą Schaefferowi. Można tam zobaczyć osobiste pamiątki, zdjęcia kompozytora oraz książki i publikacje. To właśnie Bogusławowi Schaefferowi poświęcona będzie pierwsza część Kroniki.

W drugiej części pokażemy, które drzewo zdobyło tytuł „Drzewa Nowej Huty 2024”. W konkursie ogłoszonym przez Fundusz Partnerstwa i Ośrodek Kultury Norwida mieszkańcy mogli zgłaszać swoje kandydatury, a potem głosować na jedno spośród 10 drzew, które wyłoniło jury.

Do oglądania 804 odcinka NKF zapraszamy do Kina Sfinks od piątku 8 listopada oraz w poniedziałek 11 listopada na antenie TVP Kraków.

LISTOPADOWE NIEPOKOJE

Polityczny listopad zapowiada się burzliwie. Prawdopodobnie będziemy już u progu kampanii prezydenckiej, a Prawo i Sprawiedliwość ogłosi swojego kandydata. Na razie jest za wcześnie, żeby spekulować, który z wymienianych (Przemysław Czarnek, Karol Nawrocki, Tobiasz Bocheński, a może jeszcze ktoś inny) zostanie oficjalnie ogłoszony jako kandydat obozu patriotycznego. Nie jest też wciąż jasne, kto będzie reprezentował Platformę, czyli opcję niemiecką w polskiej polityce (Tusk, Sikorski czy Trzaskowski). Nie wiadomo również jak zachowają się przystawki Platformy i czy w pierwszej turze wystawią Hołownię. PSL ostatnio wymyśliło, aby całą liberalną lewicę reprezentował jeden kandydat. Kosiniak-Kamysz nie chce kandydować, bo dostanie kompromitująco niski wynik, a innego kandydata PSL nie ma. Gdyby wszyscy zgodzili się na jednego kandydata, to PSL nie musiałoby stawać do konkurencji z głównymi pretendentami.

W wyborczym wyścigu bez szans jest lewica, a raczej obie lewice, bo Zandberg z partii Razem właśnie rozstał się z Czarzastym ze starego SLD. Na decyzję lewicy wpływ ma także ogólna sytuacja w rządzącej koalicji, coraz częściej nazywanej koalicją oszustów. Otóż na początku kadencji Lewica i Trzecia Droga umówiły się na rotacyjny marszałek Sejmu. Przez dwa lata ma to być Hołownia, a przez kolejne dwa lata Czarzasty. Teraz zarówno partia Hołowni, jak i PSL coraz częściej dają sygnały, że umowa już nie obowiązuje i Hołownia będzie marszałkiem do końca kadencji. Ponadto zaostrza się spór w rządzie, a lewica jest wściekła bo jej wyborcze obietnice są obecnie ignorowane przez Platformę lub blokowane przez PSL. Lewica obiecywała tanie mieszkania, związki partnerskie i aborcję na życzenie, tymczasem została oszukana, a przy okazji Tusk usiłuje przejąć jej elektorat, winę za niedotrzymanie umowy koalicyjnej zwalając na PSL.

Na sytuację w koalicji nakłada się katastrofa finansowa państwa. Platforma musi spłacić dług wobec szemranego biznesu, który pomógł jej wygrać wybory, co sprawia, że wpływy z podatków gwałtownie spadają. Prawdopodobnie spełnienia obietnic, czyli zatrzymania rozwoju gospodarczego Polski, domagają się Niemcy. Bez poparcia Berlina i Brukseli nie byłoby możliwe zwycięstwo Tuska, a teraz bez ich akceptacji nie byłoby możliwe łamanie prawa i deptanie konstytucji. Platforma stara się jak może, żeby zniszczyć PiS, ale wyborcy bardziej interesują się drożyzną i rosnącymi podatkami, niż szopkami organizowanymi w ramach tzw. „rozliczeń”. Tymczasem w Brukseli i Berlinie mnożą się obawy, że ekipa nieudaczników Tuska sobie nie poradzi i za rok-dwa PiS wróci do władzy.

Obecnie dwa problemy, pilne do rozwiązania, stają przed Polską. Pierwszy to zapaść w służbie zdrowia, spowodowana zarówno brakiem pieniędzy (normalnym dla tej ekipy), jak i skrajną niekompetencją pani minister Leszczyny. Drugi to wzrost cen energii, który zimą będzie skutkował również wzrostem cen żywności i usług. Tu także koalicja oszustów nie ma nic do zaproponowania. Ponadto wraz ze spadkiem temperatur na Dolnym Śląsku będzie narastała tragedia ludzi poszkodowanych przez powódź, którym państwo, rządzone przez Platformę, nie jest w stanie zapewnić należytego wsparcia. Wszystko to sprawia, że w polityce listopad, ale także kolejne miesiące, nie będą należały do spokojnych. Byle w tym czasie zrodziła się realna perspektywa jak najszybszego powrotu Polski na drogę rozwoju i dostatku.

MĄDRY POLAK...

Mija sto sześć lat od odzyskania przez Polskę niepodległości po 123 latach niewoli. Kilka pokoleń marzyło o wolnej Ojczyźnie. Dzisiaj z perspektywy czasu wydaje się nam to prawie nierealne. Słuchamy o powstaniach i zrywach narodowych jak o odległych baśniach. Nawet pierwsze lata wolności traktujemy jako pewne i bez możliwości odwrotu. Chociaż uważni historycy przypominają o niebezpieczeństwach, które nam groziły. Włącznie z nawałą bolszewicką, która mogła odmienić losy świata. Na szczęście to my ją powstrzymaliśmy na kilkadziesiąt lat. Jednak po II wojnie światowej wielcy tego świata dokonali nowego podziału i panowania mocarstw, już bez naszego udziału.

Przywykliśmy, że nasze państwo istnieje i będzie trwało wiecznie. Natomiast nie analizujemy przeszłości i nie wyciągamy z niej wniosków. Polska od wieków znajduje się w Europie środkowej i nigdzie jej nie przeniesiemy. Był taki czas, że sami byliśmy mocarstwem, za czasów Jagiellonów. To potomkowie tego królewskiego rodu zasiadali na tronach innych państw. Mądra polityka dynastyczna i umiejętność pozyskiwania sojuszników stworzyły zręby potężnego kraju.

Niestety w dużej mierze sami przyczyniliśmy się do jego upadku. Kres dynastii Jagiellonów, wprowadzenie monarchii elekcyjnej, a przede wszystkim warcholstwo polskich elit doprowadziły do upadku Polski. Nie czas i miejsce to analizować, ale większość z nas zna historię i wie co to było liberum veto i co przyniosła konfederacja targowicka. Nawet próba ratowania Ojczyzny w postaci uchwalenia Konstytucji 3 Maja nie przyniosła nam sukcesu, a nawet odwrotnie przyspieszyła upadek Polski, bo naszym wielkim sąsiadom nie spodobały się reformy tam proponowane. I tak doszło do rozbiorów i podziału Polski pomiędzy Rosję, Prusy i Austro-Węgry.

Obecnie na przełomie wieków XX i XXI skorzystaliśmy z szansy jakim był upadek jednego z mocarstw nas gnębiącego od kilkadziesiąt lat. Tym razem dzięki mądrości naszych elit weszliśmy w skład najpierw NATO, a potem Unii Europejskiej. W ten sposób nawiązaliśmy sojusze gwarantujące nam rozwój państwa, a przede wszystkim jego bezpieczeństwo. Jednak znowu pojawiają się warcholskie poglądy i zachowania. Najpierw politycy rządzący poprzednie osiem lat temu w kraju, zaczęli kontestować Unię Europejską, prowadząc wobec niej destrukcyjną politykę. Mało tego Zjednoczona Prawica zaczęła dogadywać się, wbrew interesom Polski, ze skrajnie prawicowymi ruchami politycznymi w Europie, wręcz neofaszystowskimi. Takiego zaślepienia do tego jeszcze uzasadnianego ponoć interesami Polski, dawno nie było w naszym kraju. Do tego jeszcze dochodzi „Konfederacja” – partia jawnie mówiąca o wystąpieniu z UE. Ponoć to jest przyszły sojusznik Zjednoczonej Prawicy w procesie odzyskiwania władzy.

Do tego jeszcze dochodzą błędne orientacje międzynarodowe na polityków sięjących nienawiść i szowinizm. Takim jest orientowanie się na Donalda Trumpa, który myśli tylko egoistycznie o interesie Ameryki. Pisząc ten felieton jeszcze nie było wiadomo, kto wygra wybory w Stanach Zjednoczonych. Oby nie był to Donald Trump, bo to nic dobrego nie wróżyłoby Polsce i Europie.

Jest takie stare porzekadło „mądry Polak po szkodzie”. Oby do jego realizacji nie doszło tym razem, bo tę szkodę będzie nam trudno tym razem udźwignąć.

NA LISTOPADOWE MIĘTUSY

Ponieważ najlepszy chyba okres brań miętusa przypada na jesienne plucho-zawieruchy, warto zajrzeć nad rzeki czy jeziora aby zobaczyć, co tam się teraz dzieje, jak żyją tam ptaki, owady, rośliny... Właśnie teraz. Ciekawie pisze o tym w swojej książce „Tajemnice wędkowania” Andrzej Skarzyński. A pisze on tak: „(...) 1 listopada słońce wschodzi o godzinie 6.31, zachodzi około 16.07. Listopad jest miesiącem chłodnym i wilgotnym, z dość częstymi opadami śniegu z deszczem i śniegu. W listopadzie kończy się okres wegetacyjny roślin, które bądź w całości, bądź częściowo, opadają na dno zbiorników wodnych. Zanika również życie drobnych bezkręgowców, które znaleźć można jedynie zagrzebane w mule. Na południe odlatuje perkoz dwuczuby, na dużych jeziorach gromadzą się łyski nadlatujące z północy”. Tak czy owak, listopad nie rozpieszcza. Zimne wiatry i zacinający deszcz ze śniegiem skutecznie zniechęcają amatorów tej smakowitej i sympatycznej ryby do wędkówki nad wodę. A wybrać się tam warto. Łowimy w taką jesienną szarugę nie dłużej niż do godziny 23.00. A czego używamy w charakterze miętusowej przynęty? Łowimy tę rybę na rosówki, na kawałki filetów świeżej ryby, na zwierzecą wątróbkę, na pęczki czerwonych robaków, na nie solony boczek i słoninę, na drobne jelita oraz wszelkie inne przynęty pochodzenia zwierzęcego. A łowić możemy praktycznie wszystkimi dostępnymi metodami. W rzekach najbardziej skuteczne są chyba ciężkie gruntówki, tzw. denki. Bo miętusów w rzekach szukamy o tej porze raczej w nurcie. Duże okazy tej ryby bardzo rzadko penetrują płytkie zakola i rozlewiska – a przecież wielu z nas tam miałyby ochotę zarzucić przynętę, bo woda spokojna, nie znosi zestawu... Nie warto tam zarzucać, bo bardzo rzadko zapuszczają się w takie miejsca większe miętusy.

A gdzie miętusowych miejsc szukać w jeziorach? To dość trudna kwestia. Najlepszą wiedzę na ten temat mają mieszkający w ich pobliżu wędkarze. Ale często tę wiedzę pozostawiają dla siebie. Przyjezdnym pozostają poszukiwania „w ciemno”. Sprawa wygląda trochę lepiej w przypadku jezior z przepływowymi rzekami – tam miętusy będą „szły” korytami tych rzek.

W jeziorach miętusy łowione są najczęściej na gruntówki ze splotem i bez. Na zestawy z dzwoneczkami i sygnalizatorami świetlnymi, a także na tak zwanego „czuja”. Są wędkarze, którzy właśnie ten ostatni sposób cenią najbardziej. Mówią, że jest coś wręcz magicznego w bezpośrednim kontakcie z rybą. Jakby brała przynętę z dłoni... Podobno jest to niesamowite przeżycie. Piszę podobno, bo sam tego nie doświadczyłem.

A wraz z końcem listopada, dla miętusa rozpoczyna się okres godowy. Od 1 grudnia pozostawiamy miętusy w spokoju, do czasu zakończenia przez niego tarła. Zgodnie z Regulaminem PZW okres ochronny miętusa obowiązuje od 1 grudnia do końca lutego.

POCIĄG KONTRA SAMOCHÓD

Wydawało się, że kolejny tegoroczny długi weekend w okolicach dnia Wszystkich Świętych upłynie pod znakiem bezpiecznych dróg. I tak było lepiej niż w minionych latach, bo od czwartku do niedzieli zginęło na drogach tylko 6 osób. Ale w niedzielę po południu pociąg relacji Gdynia-Białystok staranował samochód osobowy na niestrzeżonym przejeździe kolejowym w Karwicy Mazurskiej i ilość ofiar śmiertelnych zwiększyła się o 5 osób, czyli niemal dwukrotnie. Zlokalizowane w tym samym poziomie skrzyżowania dróg kołowych i żelaznych to na terytorium Polski pozostałość po czasach, kiedy w sielskim krajobrazie z rzadka można było dostrzec samochód, a i to z reguły ciężarowy. Ruch kolejowy był znacznie większy niż obecnie. Większość przejazdów miała jednak dróżnika, który odpowiednio wcześniej przed przybyciem pociągu opuszczał zapory uniemożliwiając ruch samochodów. Z czasem jednak firma o nazwie Polskie Koleje Państwowe, a właściwie ta jej część, która ponosi odpowiedzialność za linie kolejowe, w trosce o obniżanie kosztów działalności masowo zaczęła likwidować zapory i wprowadzać przejazdy kolejowe niestrzeżone. Nie trzeba wtedy płacić pensji dróżnikowi – a właściwie trzem w ciągu każdej doby – bo wystarczy po każdej stronie przejazdu ustawić słupek ze znakiem STOP i...za ewentualną kolizję pociągu z samochodem zwalić winę na kierowcę. I tak się rzeczywiście dzieje, bo w 98% winą za wypadek na przejeździe kolejowym obciąża się kierujących, a nieboszczyk – bo taki jest zwykle efekt zderzenia lokomotywy, nawet z ciężarówką – nie bardzo potrafi się bronić.

W Polsce na eksploatowanych liniach kolejowych jeden przejazd, przeważnie niestrzeżony, znajduje się mniej więcej co 1,5 km szlaku kolejowego. Inna sprawa, że przez niektóre z nich przejeżdża jeden pociąg na dobę, co zazwyczaj usypia czujność kierowców. Ale tak, jak „mocykle są wszędzie” tak samo „pociągi są wszędzie”. Przed każdym przejazdem kolejowym – także tym strzeżonym! – trzeba zwolnić, a jeżeli zajdzie taka potrzeba zatrzymać się.

Zbliżając się do przejazdu kolejowego, zwłaszcza na bocznych drogach naprawdę warto zwolnić. Zwykle nawierzchnia w miejscu gdzie tory krzyżują się z jezdnią znajduje się w opłakanym stanie, więc wolniejsza jazda chroni zawieszenie. Jeżeli linia kolejowa krzyżuje się z drogą pod ostrym kątem warto się zatrzymać i dokładnie rozejrzeć dokoła, nawet jeżeli przed przejazdem nie stoi znak STOP (może wyrwali go uczestnicy ostatniej dyskoteki?). Nocą zwykle łatwiej dostrzec nadjeżdżający pociąg, bo lokomotywa też ma reflektory. Natomiast najgorsza jest sytuacja na przejeździe nocą w czasie mgieł, właśnie teraz jesienią, kiedy snują się one niemal nad całą Polską. Nie dość, że nic nie widać to jeszcze mgła tłumi dźwięk żelastwa tłukącego się po torach. W tym przypadku lepiej wyłączyć na chwilę silnik samochodu, opuścić szyby i nasłuchiwać odgłosów nadjeżdżającego pociągu.

Można też upowszechnić znany z Wielkopolski sposób przejechania przejazdu niestrzeżonego zaproponowany przez Polskie Linie Kolejowe PKP. Zapory zamykane na kłódkę, po otwarciu której trzeba jeszcze zatelefonować do najbliższego dróżnika i powiadomić go o chęci przekroczenia torów kolejowych. A potem to wszystko pozamykać za sobą. Torowisko w Wielkopolsce jest zarośnięte krzakami, a szyny skrywa gruba warstwa piasku. Ale kto zabroni racjonalizatorom z PKP stosować takie metody także tam, gdzie pociągi ekspresowe mkną grubo ponad 100 km/godz.?

„AKTYWNE WRÓZENICE” ZAPRASZAJĄ

Stowarzyszenie „Aktywne Wrózenie” zaprasza w piątek, 15 listopada w godz. od 17:00 do 20:00 do udziału w sąsiedzkiej wyprzedży garażowej. „Aktywne Wrózenie” zachęcają do zakupu lub wymiany ubrań, zabawek, książek, sprzętów domowych, roślin i innych rzeczy. To świetna okazja do odgracenia domów i spieniężenia niepotrzebnych przedmiotów. Wstęp jest wolny. (f)

Garazówka
Sąsiedzka wyprzedża
garażowa we Wrózienicach

15.11.2024
GODZ. 17:00-20:00
WSTĘP WOLNY

To świetna okazja do odgracenia domów i spieniężenia niepotrzebnych przedmiotów, zaszczepienia dzieciom ducha przedsiębiorczości i idei zero waste oraz szansa na znalezienie prawdziwych skarbów za grosze. Zachęcamy do zakupu lub wymiany ubrań, zabawek, książek, sprzętów domowych, roślin i wielu innych.

Wszystkich chętnych do wystawienia swoich rzeczy zapraszamy do przesłania zgłoszenia na adres aktywnewrozenie@gmail.com lub pod numer 508225474.

Organizator wydarzenia
Stowarzyszenie
„Aktywne Wrózenie”

Siedziba Programu
Aktywności Lokalnej Wrózenie
ul. Wrózienicka 49 (budynek OSP)

REKLAMA

ZAPRASZAMY DO BARÓW
MLECZNYCH NA SMACZNE
I NIEDROGIE POTRAWY

- Bar „Bieńczyce”, os. Kazimierzowskie 22, tel. 12 648 15 10
- Bar „Centralny”, os. Centrum C1, tel. 12 644 14 95
- Bar „Szkolny”, os. Na Skarpie 24, tel. 12 644 34 02
- Bar „Północny”, os. Teatralne 11, tel. 12 644 40 87

Bary zapewniają świeże i tanie
dania tradycyjnej kuchni polskiej

TOWARZYSTWO
SOLIDARNEJ POMOCY
im. Kazimierza Fugła w Krakowie

JEDEN
DRUGIEGO
BRZEMIONA
NOSĆ

**Wypożyczalnia non-profit
Sprzętu Rehabilitacyjnego**
oraz sprzętu służącego do opieki nad osobami
przewlekle chorymi czy w podeszłym wieku.

Pełny asortyment oraz zasady wynajmu
na stronie: www.tspkrakow.pl

Kraków Nowa Huta, ul. Ujastek 3, Pawilon 0
Tel. 12-644-09-68, 501-669-765

Vident

STOMATOLOGIA
PROTETYKAlek. stom.
Andrzej Zimoch
tech. dent.
Marcin SłowiakPEŁNY ZAKRES USŁUG
KORONY, MOSTY, PROTEZY,
EKSPRESOWE NAPRAWYos. Boh. Września 1
tel. 12 641 48 08
12 645 93 33BIURO
OGŁOSZEŃ

tel. 12 643-44-33

E-mail:
sekretariat@glos-tn.krakow.pl

ZAPRASZAMY

F.H.U. "ELMAR" s.c.
rowery
 SPRZEDAŻ • SERWIS • KOMIS
 CZĘŚCI I AKCESORIA ROWEROWE

31-625 Kraków, os. Piastów 60 A, paw. 3, Plac Targowy "PIAST"
 tel. 12 647 13 88 www.elmar.interial.pl elmar@interial.pl
 kom. 502 730 087 www.elmar-rowery.pl sklep@elmar-rowery.pl

GRILL MANHATTAN, ZALEW NOWOHUCKI UL. BULWAROWA

REALIZACJA VIDEO KAROL WIELGUS

NIE MUSISZ BYĆ LEKARZEM BY RATOWAĆ ŻYCIE WYSTARCZY ODDAĆ KREW

6 10 20
 ZAPISZ SIĘ NA KREW

12:00 - 16:00
AKCJA KRWIODAWSTWA

14:30 - 15:15
 ODSPIEWANIE PIEŚNI PATRIOTYCZNYCH PRZY AKOMPANIAMENCIE KAZIMIERZA WRONSKIEGO ORAZ JEGO ZESPOŁU

15:15
 ODSPIEWANIE HYMNU

MARSZ WOLNOŚCI WOKÓŁ ZALEWU NOWOHUCKIEGO
 ZAPRASZAMY W BARWACH NARODOWYCH (Z FLAGAMI I GADŻETAMI)

REALIZACJA VIDEO KAROL WIELGUS

Marsz Wolnościowy 11.11.2024
 wokół Zalewu Nowohuckiego

12:00-16:00
 AKCJA HONOROWEGO ODDAWANIA KRWI

Nasza Nowohucka Tradycja

SENTENCJA TYGODNIA:

Nie chodzi o to, ile masz, ale o to, jak bardzo cieszysz się z tego, co masz.
 - Charles Spurgeon

HOROSKOP

BARAN (21 III-20 IV). Bardzo mocno angażujesz się w sprawy swoich bliskich. Są to nie tylko dobre rady ale i konkretna pomoc. Teraz jednak warto być zadbać o własne interesy i przede wszystkim więcej czasu poświęcić na ochronę zdrowia.
BYK (21 IV-20 V). Znadto koncentrujesz się wyłącznie na własnych problemach. W konsekwencji koleldzy zachowują dystans i trzymają się na uboczu. Brakuje ci spotkań więc zrób koniecznie pierwszy krok, zatelefonuj, zaproś na kawę.
BLIŹNIĘTA (21 V- 21 VI). Stać Cię na gest, na bezinteresowną pomoc. Doceni to

osoba blika twemu sercu, co oczywiście sprawi Ci wielką radość. Zaskarbisz sobie wdzięczność i oczywiście zareagujesz w swoim stylu – warto być człowiekiem!
RAK (22 VI-22 VII). Zdecydowana poprawa samopoczucia i dobre wiadomości na temat zdrowia uskrzydla Cię. Będąc w doskonałym nastroju, zaczniesz intensywnie przygotowywać się na nadchodzące rodzinne spotkanie.
LEW (23 VII-22 VIII). Masz szlachetne zamiary żeby w najbliższym czasie ożywić kontakty koleżeńskie. Nie jest to takie pewne, bo Twoje pomysły zmieniają się jak w kalejdoskopie. W każdym

razie szczerze chęci się liczą.
PANNA (23 VIII-22 IX). Twoja sytuacja finansowa na tyle się poprawi, że nie będziesz ograniczać wydatków. Na ogół oszczędnie gospodarujesz domowym budżetem, ale miewasz też imponujące gesty.
WAGA (23 IX-22 X). Możesz liczyć na wsparcie rodziny zarówno w sprawach finansowych, jak i konkretnej pomocy w załatwianiu różnorodnych kwestii urzędowych. To dobrze wróży, także na przyszłość.
SKORPION (23 X-21 XI). Jeśli planujesz remont mieszkania czy jakieś zmiany w umeblowaniu – uda Ci się to

przeprowadzić bezkolizyjnie. Znajdziesz też wsparcie rodziny i dobrą radę, więc nie odkładaj planów na lepsze czasy.
STRZELEC (22 XI-21 XII). Będą powody do zadowolenia, bo nie tylko szef ale i koledzy docenią Twój wysiłek i efekty w pracy. Usatysfakcjonowany możesz następnie pomyśleć o kilkudniowym wypoczynku i zrealizować swoje plany urlopowe.
KOZIOROŻEC (22 XII-19 I). Zdrowie bez zarzutu i optymistyczne spojrzenie na wydarzenia wokół, sprawiają, że doskonale sobie poradzisz zarówno w domowych zajęciach, jak i skomplikowanych

sprawach zawodowych.
WODNIK (20 I-18 II). Przed Tobą ważny, prestiżowy egzamin zawodowy. Ten najbliższy tydzień będzie wysiłkiem nie lada, by wszystko, jak to mówią „zapiąć na ostatni guzik” i pokazać co potrafisz, więc powodzenia!
RYBY (19 II-20 III). Ostatnio często narzekasz na zły los, na trudne czasy, co nie sprzyja zdrowiu. Zamiast utyskiwać odśwież kontakty ze znajomymi i porozmawiaj na ten temat, niebawem przyznasz, że świat nie jest taki zły.
 - Samanta

AKTA SPRAWY

ATAK CYBERPRZESTĘPCÓW

Kradzież danych osobowych, numerów kont bankowych czy nawet kodów do kart elektronicznych to już plaga. Tym razem nie policja a Poczta Polska ostrzega przed kolejnymi sposobami oszustów. Którzy za cel obrali sobie starsze osoby - dla których ta instytucja i zatrudnieni w niej listonosze są gwarancją wiarygodności. I tak 78-letnia Aniela D. z Krakowa wydała swoje dane do logowania w banku dzwoniącemu do niej rzekomemu pracownikowi poczty. Który przekazał jej informację, że jest na podsłuchu i pod obserwacją szajki cyberprzestępców.

Podszywanie się pod kogoś zawsze było najlepszą „legendą” dla przestępców. Szczególnie oszustów, którzy potrafią tak nas zmanipulować i zagadać, aby tak jak w metodzie „na wnuczkę” czy „policjanta” zdobyć żywą gotówkę lub co się częściej ostatnio zdarza, wyciągnąć niezbędne dane. Do bankowych kradzieży. Pani Aniela nie cierpiała na brak środków do życia - i nie była to zasługa naliczenia przez ZUS sówitej emerytury. Ale fakt, że była żoną nie tylko wieloletniego dyrektora, a w pewnym okresie naszej zakreconej historii nawet wiceministra. I o tym prawdopodobnie dowiedzieli się oszuści. Telefon na jej numer komórkowy był pierwszym elementem manipulacji. Mężczyzna przedstawił się jako listonosz obsługujący jej rewir, przeprasząc, że dzwoni na ten numer a nie domowy, ale tamten jest na podsłuchu. Przeróżnej kobiecie powiedział, że zagrożone jest jej konto bankowe. I manipulując rozmówczynią - wydobyl od niej wszelkie dane dotyczące rachunku. Zalecił nie wykonywanie żadnych operacji finansowych i powiedział, że niebawem ktoś się z nią telefonicznie skontaktuje. I rzeczywiście po godzinie zadzwonił znowu telefon - tym razem z policji. Wtedy pani Aniela usłyszała, że wpadła w pułapkę oszustów próbujących wyłudzić jej dane i podających się najczęściej za pracowników poczty. Rzekomy policjant stwierdził, że są już na tropie przestępców - muszą jednak potwierdzić pewne dane pozostające w ich posiadaniu. Czyli wszystkie informacje potrzebne np. do logowania się na bankowe konto. Takie jak imię, nazwisko, adres, PESEL oraz adres mailowy i hasło. Kiedy „funkcjonariusz” otrzymał brakujące informacje, natychmiast konto pani Anieli zostało ogołocone. Z rachunku rozliczeniowego zniknęło 7 tys. zł, a z lokaty terminowej trzy razy tyle. Niestety mimo szybkiej reakcji poszkodowanej, pieniądze zostały przelane na konta banków spoza Europy. A przyjmujący zgłoszenie poinformowali 78-latkę, że ich odzyskanie może być sporym problemem. Na szczęście dla staruszki - nie wpadła na to aby podać namiary do innego banku, gdzie umiejscowione były środki jakie odziedziczyła po swoim mężu. Te w dolarach. Niestety takich zdarzeń przybywa, tak jak samych sposobów z Poczta Polską w tle. Do ofiar przychodzą SMS-y związane z dopłatą do paczki, brakiem danych do przesyłki lub błędnym adresem. Zawsze w informacjach są odpowiednie linki do stron wyłudających rozmaite dane lub do paneli elektronicznych płatności.

Wystarczy kliknąć, aby stracić pieniądze. Niestety na tym nie koniec - gangi podszywają się pod banki i ostatnio rozsyłają na telefony wiadomości tekstowe z informacją o rzekomej możliwości sprawdzenia dostępnych wypłat po podaniu numeru PESEL. Co oczywiście ma ułatwić kradzież pieniędzy z konta. Dla tych nieprzekonanych czy bardziej ostrożnych - przestępcy mają kolejną „zachętę” czyli bezzwrotne wsparcie finansowe na „przewyciężenie trudnych sytuacji życiowych”. Policja i inne służby nadzorujące internet obawiają się, że takich przypadków w okresie listopada i grudnia może być dużo więcej. Wszak grudniowe święta tuż tuż. (mar)

HUMOR

Rodzina jedzie samochodem. Ojciec pyta syna:
 - Powiedz mi, ale tak szczerze, z kim wolisz jeździć, z mną czy z mamą?
 - To zależy... Z tobą jeździć się szybciej, ale z mamą śmieszniej.

Dwóch pijacków z samego rana popija wino przed sklepem. W pewnej chwili zatrzymuje się obok nich drogi samochód, z którego wysiada elegancka para. Wchodzą do sklepu i kupują niegazowaną wodę mineralną i łapczywie piją.
 - Popatrz - mówi jeden z nich - piją wodę!
 - No, zupełnie jak zwierzęta...

Na posterunku policji kobieta składa skargę:
 - Ten mężczyzna prześladował mnie chodząc za mną przez cały wieczór. Myślałem że był pijany.
 Posterunkowy przyjrzał się bacznie kobiecie i stwierdził:
 - Bez wątpienia.

W szpitalu:
 - Dlaczego do tej pory nie odwiedziła pana żona?
 - Bo ona też leży w szpitalu.
 - Tragedia rodzinna?
 - Tak, ale to ona pierwsza zaczęła.

ZAPIEKANKA Z BROKUŁAMI, ZIEMNIAKAMI I MIĘSEM

Rozgrzej piekarnik do 180 stopni. Ziemniaki obierz, pokrój na plastry i ugotuj. Powinny zostać lekko twarde. Brokuła podziel na różyczki, wrzuć je na wrzątek i gotuj 3 minuty. Powinny zostać lekko twarde. Na patelni rozgrzej olej, podsmaż pokrojony czosnek z cebulą i dodaj mięso mielone. Smaż ok. 5 minut. Do mięsa dodaj przecier pomidorowy, sól, pieprz i paprykę w proszku. Wymieszaj i smaż 2 minuty. Na dnie naczynia do zapiekania ułóż plastry ziemniaków. Następnie ułóż warstwę mięsa mielonego oraz brokuły. Posyp całość obficie parmezanem. Zapiekankę wstaw do piekarnika bez przykrycia i piecz przez 15 minut.

Składniki: 8 ziemniaków, brokuł, 400 g mięsa mielonego, cebula, 3 ząbki czosnku, 300 ml przecieru pomidorowego, łyżeczka suszonej słodkiej paparyki, sól, pieprz, olej do smażenia, parmezan lub inny ser żółty.

